

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

Bakalářská práce

2022

Vojtěch Obuškevič

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra mezinárodních vztahů

**Principy efektivnosti v zahraniční rozvojové
spolupráci České republiky**

Bakalářská práce

Autor práce: Vojtěch Obuškevič

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Mgr. Viera Martinková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 5. 2022

Vojtěch Obuškevič

Reference

OBUŠKEVIČ, Vojtěch. *Principy efektivnosti v zahraniční rozvojové spolupráci České republiky*. Praha, 2022. 69 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra mezinárodních vztahů. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Viera Martinková, Ph.D.

Rozsah práce: 80 524 znaků (včetně mezer)

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá důrazem kladeným na naplňování principů efektivnosti rozvojové spolupráce v bilaterálních projektech v gesci České rozvojové agentury (ČRA) realizovaných v Etiopii, Kambodži a Moldavsku v letech 2009-2013 a 2017-2020. Sledovány jsou principy *ownership* (vlastnictví, přisvojení), *alignment* (přizpůsobení), *managing for results* (řízení zaměřené na výsledky) a *mutual accountability* (vzájemná odpovědnost), které vycházejí z Pařížské deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci (2005) a Akční agendy z Akkry (2008). Výzkum byl proveden metodou obsahové analýzy ročních a závěrečných zpráv k jednotlivým projektům. Zprávy poskytla ČRA. Bylo zjištěno, že na naplňování sledovaných principů byl u většiny zkoumaných projektů kladen spíše silný nebo silný důraz. Byl také porovnán důraz kladený na naplňování principů v letech 2009-2013 a 2017-2020. Cílem bylo ověřit hypotézu vycházející z odborné literatury, podle které měl být důraz na naplňování sledovaných principů silnější v prvním sledovaném období. Hypotéza nebyla přijata ani pro jeden z principů, naopak pro dva byla odmítnuta. V práci bylo také zjištěno, že důraz na naplňování většiny principů byl silnější v Etiopii než v Moldavsku.

Abstract

This bachelor's thesis focuses on the emphasis placed on the implementation of the effectiveness principles of the official development assistance in the bilateral projects in the responsibility of the Czech Development Agency (CDA). Projects in Ethiopia, Cambodia, and Moldova in the years 2009-2013 and 2017-2020 were analysed. The thesis observes the principles of *ownership*, *alignment*, *managing for results*, and *mutual accountability* that are based on the Paris Declaration on Aid Effectiveness (2005) and Accra Agenda for Action (2008). A content analysis was conducted of annual and final reports on the bilateral projects provided by CDA. It was found that most of the examined projects had placed a strong or rather strong emphasis on the implementation of the observed principles. The emphasis on the implementation of the principles was also compared between 2009-2013 and 2017-2020. The aim was to test the hypothesis based on the academic literature, according to which the emphasis on the implementation of the principles should have been stronger in the first period. The hypothesis was not accepted for either principle but was rejected for two. The thesis also found that the emphasis on the implementation of most of the principles was stronger in Ethiopia than in Moldova.

Klíčová slova

Česká rozvojová spolupráce, efektivnost rozvojové spolupráce, Pařížská deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci, pařížské principy, Akční agenda z Akkry, Česká rozvojová agentura, ownership, alignment, managing for results, mutual accountability

Keywords

Czech development co-operation, official development assistance, Paris Declaration on Aid Effectiveness, Paris principles, Accra Agenda for Action, Czech Development Agency, ownership, alignment, managing for results, mutual accountability

Title

The Effectiveness Principles in the Official Development Assistance of the Czech Republic

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé práce Mgr. Vieře Martinkové, Ph.D. za cenné rady, četné konzultace, podporu a vstřícný přístup v průběhu celého procesu vzniku této práce.

Velký dík patří také České rozvojové agentuře za poskytnutí materiálů, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout. Jmenovitě bych za velkou vstřícnost rád poděkoval pánům Martinu Šefrovi a Davidu Paznochtovi.

A díky patří také mé rodině a přátelům za velkou podporu, kdykoliv bylo potřeba.

Obsah

ÚVOD.....	1
1 OD EFEKTIVNOSTI POMOCI K EFEKTIVNOSTI ROZVOJE.....	4
1.1 Počátky debat	4
1.2 Paříž a Akkra – zlatá éra efektivnosti	5
1.2.1 Pět pařížských principů.....	6
1.2.2 Přijetí a implementace.....	8
1.3 Pusanské partnerství – slabší závazky	9
1.3.1 Konec „zlaté éry“	10
1.4 Shrnutí.....	11
2 BILATERÁLNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE ČR.....	12
2.1 Organizace	12
2.2 Projektový cyklus	13
2.3 Pařížské principy v ZRS ČR.....	15
3 METODOLOGICKÁ ČÁST	18
3.1 Obsahová analýza.....	18
3.2 Výběr případů	20
3.3 Jednotka analýzy	21
3.4 Operacionalizace	22
3.5 Kódování	23
3.6 Test spolehlivosti	29
4 VÝSLEDKY	31
4.1 Celkové výsledky	31
4.2 Porovnání podle období realizace projektů	33
4.3 Porovnání podle státu realizace projektů	35
ZÁVĚR	39
SUMMARY	42
POUŽITÁ LITERATURA.....	44
SEZNAM ANALYZOVANÝCH ZPRÁV	51
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	57
SEZNAM PŘÍLOH.....	58
PŘÍLOHY.....	59

ÚVOD

Odpovědnost za problémy a neúspěchy rozvojové spolupráce byla ještě v 90. letech ve většině případů připisována vládám rozvojových států. Právě tehdy se ale začalo v rozvojové debatě stále častěji objevovat téma efektivity pomoci a potřeby ji zvýšit. V rámci této debaty dárcovské státy uznaly svůj díl odpovědnosti za předešlé neúspěchy a shodly se na nutnosti změnit dosavadní postupy (Brown 2020, s. 1231). Cestou k tomu mělo být přijetí Pařížské deklarace o efektivity rozvojové pomoci (*Paris Declaration on Aid Effectiveness*), která definovala pět principů efektivity – *ownership* (vlastnictví, přisvojení¹), *alignment* (přizpůsobení), *harmonisation* (harmonizace), *managing for results* (řízení zaměřené na výsledky) a *mutual accountability* (vzájemná odpovědnost) (OECD 2005). Tyto „pařížské“ principy se staly minimálně na několik let určujícími pro rozvojovou debatu (Brown 2020, s. 1231). K oslabení důrazu na pařížské principy ale došlo relativně brzy. Autoři za jeho počátek považují přijetí Pusanského partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (*Busan Partnership for Effective Development Cooperation*) na konci roku 2011 (Brown 2020, s. 1236; Keijzer et al. 2020, s. O32 ; Mawdsley et al. 2014, s. 36). Ačkoliv signatáři v dokumentu formálně znovu potvrzují závazky z Pařížské deklarace, není už přítomný tak ambiciózní důraz na výsledky nebo obnovené časově ohraničené cíle (Brown 2020, s. 1238-1239; Kim a Lee 2013, s. 973; Martini et al. 2012, s. 931-932; Mawdsley et al. 2014, s. 30-33; OECD 2011).

Cílem této bakalářské práce je zmapovat, jak se Česká republika snažila naplňovat principy efektivity ve své bilaterální zahraniční rozvojové spolupráci (ZRS) ve dvou sledovaných obdobích – 2009-2013 a 2017-2020. Má být odpovězeno na výzkumnou otázku „*Jak silný byl důraz kladený na naplňování jednotlivých principů ownership, alignment, managing for results a mutual accountability ve zkoumaných projektech české ZRS v obdobích 2009-2013 a 2017-2020?*“ Následně má být ověřena hypotéza, podle které byl ve zkoumaných projektech v období 2009-2013 na naplňování jednotlivých principů kladen silnější důraz než v období 2017-2020. Tato hypotéza vychází z poznatků zahraničních autorů, podle kterých byl největší důraz na naplňování pařížských principů kladen zhruba v letech 2005-2011 a od té doby jejich význam upadal (Brown 2020, s. 1236; Keijzer 2020, s. O32 ; Mawdsley et al. 2014, s. 36). Byla stanovena také vedlejší

¹ Oficiální překlad do češtiny není dostupný. Pro přehlednost jsou v práci užívány především původní anglické výrazy.

výzkumná otázka „*Lišil se ve zkoumaných projektech české ZRS důraz na naplňování jednotlivých principů ownership, alignment, managing for results a mutual accountability v závislosti na tom, v jakém státu byl projekt realizován?*“

Důraz na principy je zkoumán na úrovni jednotlivých projektů české ZRS v gesci České rozvojové agentury, a to prostřednictvím obsahové analýzy ročních a závěrečných zpráv k těmto projektům. ČRA pro potřeby výzkumu vstřícně poskytla dostupné zprávy k projektům v Etiopii, Moldavsku a Kambodži. S ohledem na ochranu osobních údajů jsou zprávy neveřejné, a přístupné jsou tedy pouze po dohodě s ČRA.

Podle původního projektu měla být zkoumána období 2008-2011 a 2018-2020, a to pouze na projektech české ZRS v Etiopii, výsledná práce se ale od původního plánu liší ve výběru zkoumaných časových období i zemí realizace projektů. Obojí je způsobeno nutností přizpůsobit se dostupnosti dat.

Práce má potenciálně jasný praktický i odborný přínos. Z odborného hlediska je cenné zjištění, zda se v odborné literatuře popsané snížení důrazu na naplňování pařížských principů po roce 2011 projevilo i v české ZRS na úrovni jednotlivých projektů. Toto téma dosud nebylo zkoumáno, a případné nové poznatky k němu budou tedy o to cennější. Analýza navíc pracuje s běžně nepřístupnými daty, což také nese přidanou hodnotu.

Z praktického hlediska je samozřejmě důležitá otázka efektivního nakládání s veřejnými prostředky, které jsou na ZRS vyčleněny. To je v zájmu dárcovské i partnerské země a jejich občanů, a právě k tomuto cíli směřují i pařížské principy efektivnosti. Přínosné bude také zjištění, nakolik se ČR snaží dostát svým závazkům a implementovat je v praxi a nakolik se deklarované závazky propisují do konkrétních projektů.

Téma naplňování pařížských principů efektivnosti zatím nebylo v českém kontextu příliš zkoumáno a věnovalo se mu jen několik diplomových prací – poslední v roce 2016 (Ocknecht 2016). Autoři navíc pracovali s jinými metodami a cíli. Tato práce se na rozdíl od předchozích zaměřuje v návaznosti na zahraniční odborné články konkrétně na zkoumání důrazu, který byl na naplňování principů kladen, a provádí komparaci dvou období. Přináší tak v českém kontextu nový pohled.

První kapitola práce je věnována vývoji debaty o efektivnosti rozvojové spolupráce a představení jednotlivých pařížských principů. V rámci této části je zahrnut také přehled literatury popisující „zlatou éru“ principů efektivnosti a následný pokles jejich významu.

Ve druhé kapitole se pozornost zaměřuje na fungování bilaterální zahraniční rozvojové spolupráce ČR a na shrnutí dosavadních poznatků týkajících se českého naplňování principů efektivnosti. Třetí kapitola představuje zvolenou metodologii výzkumu včetně kódovacích schémat použitých pro obsahovou analýzu. Ve čtvrté kapitole jsou prezentovány zjištěné výsledky. Závěry a diskuse výsledků jsou obsaženy v kapitole Závěr.

1 OD EFEKTIVNOSTI POMOCI K EFEKTIVNOSTI ROZVOJE

Na přelomu milénia se akademici i politici a lidé přímo zapojení do organizace rozvojové pomoci², jako už tolikrát předtím, snažili odhalit příčiny jejích selhání a najít pro ně vhodná řešení. Stejně jako v dřívějších debatách byla odpovědnost za neúspěchy často připisována rozvojovým zemím a podmínkám, které v nich panovaly (Brown 2020, s. 1231). Šlo například o špatnou úroveň veřejné správy (*bad governance*) a související korupci a zneužívání rozvojových financí (Habraken et al. 2017, s. 780). Pro další směřování debaty byl ale důležitější stále sílící názor, že odpovědnost za problémy nesou i dárcovské země a systém organizace rozvojové pomoci jako takový. William Easterly (2002, s. 247) tento přebyrokratizovaný systém nazval „*kartelem dobrých úmyslů*“, který podle něj „*potlačoval kritickou zpětnou vazbu, odmítal se poučit z minulosti a potlačoval konkurenční tlak na výsledky*.“ Svou roli sehrál i konec studené války, v rámci které byla rozvojová pomoc často používána jako strategický prostředek. Po pádu Sovětského svazu se tak otevřel prostor pro skutečné snahy o efektivnost (Brown 2020, s. 1235).

Především díky Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD/DAC) došlo postupně skrz řadu konferencí a přijatých dokumentů k nastavení nového přístupu k rozvojové pomoci postavenému právě kolem její *efektivnosti*, kterou definovaly principy z Paříže. Ačkoliv podle mnoha autorů došlo postupem času k oslabení těchto principů, alespoň formálně stále zůstávají v jádru dnešní rozvojové spolupráce.

1.1 Počátky debat

Některé myšlenky formulované později v Pařížské deklaraci se objevovaly už mnohem dříve. Třeba ústřední pařížský princip *ownership* a potřeba více zapojit přijímající (partnerský) stát a místní komunity se v odborných debatách objevovaly minimálně od 60. let (Ouédraogo 1992, s. 19-20). V 90. letech pak dostalo uplatnění *ownershipu* reálné obrysy. V roce 1996 jej jako významný zmiňoval dokument přijatý na půdě OECD/DAC *Shaping the 21st Century: The Contribution of Development*, ve kterém výbor představil svou vizi reformy rozvojové pomoci (Eyben 2013, s. 84; OECD/DAC 1996). Tento dokument hovořil i o potřebě koordinace dárců, tedy jakési předzvěsti pozdějšího

² Tehdy byl pojem *rozvojová pomoc* (*aid*) běžně používán, dnes je zvláště v češtině běžnější pojem *rozvojová spolupráce* (*co-operation*).

principu *harmonisation* z Paříže (Brown 2020, s. 1235-1236; OECD/DAC 1996). Také Mezinárodní měnový fond přijal *ownership* jako klíčový princip a začal vyžadovat po rozvojových státech zpracování takzvaných Strategií snižování chudoby (*Poverty Reduction Strategy Papers – PRSP*), ve kterých si státy měly nezávisle stanovit své priority rozvoje. Existence takového dokumentu byla podmínkou pro využití Iniciativy pro těžce zadlužené chudé státy (*HIPC Initiative*), která těmto zemím nabízela finanční pomoc. (IMF, 2000; Keijzer a Black 2020, s. O2-O3; Raffinot 2010, s. 87-88)

Pro pozdější přijetí principů efektivnosti byly důležité i závěry Mezinárodní konference o financování rozvoje pořádané Organizací spojených národů v roce 2002 v Monterrey. Takzvaný Konsensus z Monterrey (*Monterrey Consensus*) mimo jiné zopakoval potřebu vlastnictví rozvoje ze strany přijímající zemí (*ownership*) a také důležitost koordinace donorů. (Brown 2020, s. 1236; OSN 2003)

Významnou roli hrála konference organizovaná OECD/DAC v roce 2003 v Římě. Šlo totiž o takzvané First High Level Forum on Aid Effectiveness (HLF-1), první z řady konferencí OECD/DAC, které svými závěrečnými dokumenty ustavily principy efektivnosti rozvojové spolupráce (Brown 2020, s. 1236). Výsledná Římská deklarace o harmonizaci (*Rome Declaration on Harmonisation*) se, jak je patrné z názvu, zabývala převážně společnou koordinací dárců, ale také *ownershipem* a dalšími koncepty, které o necelé dva roky později podrobněji rozpracovala Pařížská deklarace. (Brown 2020, s. 1236; OECD 2003).

1.2 Paříž a Akkra – zlatá éra efektivnosti

Po jednáních v Monterrey (2002) a v Římě (2003) přišlo na řadu Second High Level Forum on Aid Effectiveness (HLF-2) v Paříži v roce 2005 a zde přijatá Pařížská deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci. V čase přijetí ji podepsalo přes 90 rozvinutých i rozvojových zemí a desítky nevládních organizací (OECD 2005, s. 14) a tento počet se postupně výrazně zvýšil (OECD n. d. b). V úvodu dokumentu signatáři deklarují své odhodlání „*přijmout dalekosáhlá a monitorovatelná opatření k reformě způsobů poskytování a řízení pomoci*“ a odvolávají se na Deklaraci tisíciletí (*Millennium Declaration*) a Rozvojové cíle tisíciletí (*MDGs*) (OECD 2005, s. 1). Konstatují, že pro dosažení těchto cílů bude nutné zvýšit objem pomoci, ale také výrazně zvýšit její efektivnost. Poprvé zde bylo formulováno pět principů efektivnosti pomoci – *ownership, alignment, harmonisation, managing for results a mutual accountability* (OECD 2005).

Na Pařížskou deklaraci přímo navázala Akční agenda z Akkry, která byla přijata na HLF-3 v roce 2008. K jednání se tentokrát připojilo i výrazně vyšší množství rozvojových států a nevládních organizací, než tomu bylo v Paříži (OECD 2008a), což se projevilo i na obsahu dokumentu. Na základě evaluační zprávy (Wood et al. 2008) signatáři v Agendě konstatují, že v naplňování Pařížské deklarace sice dochází k pokroku, ale ne dostatečnému. Zavazují se proto zvýšit úsilí v naplňování pařížských závazků a mírně konkretizují či doplňují jednotlivé pařížské principy, přičemž se zaměřují na tři hlavní oblasti. (OECD 2008b)

Zaprvé se Agenda vrací ke klíčovému ownershipu a zdůrazňuje potřebu zapojit do debaty nejen vládu přijímajícího státu, ale také parlament, nevládní organizace nebo soukromý sektor. Zadruhé se vypořádává s rostoucím množstvím nových dárců z řad států i nevládních organizací a zdůrazňuje důležitost v Paříži definovaných principů společné koordinace (harmonisation). Zatřetí zopakoval dokument důležitost zaměření na výsledky (managing for results) a v té souvislosti například potřebu zvýšit transparentnost rozvojové pomoci. (OECD 2008b) Celkově tedy šlo opravdu především o zopakování předchozích závazků a jejich doplnění. (Brown 2020; OECD 2008b)

1.2.1 Pět pařížských principů

Pro každý z pěti principů byly stanoveny cíle a také závazky pro dárcovské a partnerské státy – takovýchto závazků je v Pařížské deklaraci celkem 56 (OECD 2005). Následuje stručný přehled, jak byl který z principů definován Pařížskou deklarací a následně doplněn Akční agendou z Akkry.

1.2.1.1 Ownership

„Rozvojové země si stanoví své vlastní strategie rozvoje, posilují své instituce a bojují s korupcí.“ (OECD n. d. c, s. 1)

Ownership, neboli *vlastnictví, přisvojení*, je ústředním principem Pařížské deklarace. Vyžaduje, aby rozvojová spolupráce probíhala v souladu s prioritami partnerských zemí a aby tyto země měly nad tímto procesem kontrolu. Partnerské státy by měly své priority zpracovat do národních strategií a operačních programů, ze kterých by pak měly vycházet dárcovské státy. Pro dárcovský stát vyplývá z principu povinnost respektovat vedoucí roli partnerské země. (OECD 2005)

V Akční agendě z Akkry byl ještě zdůrazněn požadavek, že donoři mají podporovat snahy zvýšit kapacitu místních úřadů, nevládních organizací, soukromých firem atd.

zapojit se do dialogu o rozvojové politice (OECD 2008b). Tyto požadavky se částečně překrývají s požadavky vycházejícími z principu alignment.

1.2.1.2 Alignment

„Dárcovské státy a organizace svou podporu poskytují v souladu s těmito strategiemi (zmíněnými v definici principu ownership) a využívají místní systémy.“ (OECD n. d. c, s. 1)

Podle principu alignment, tedy *sladění*, musí donoři především respektovat rozvojové strategie a politiky partnerské země a přizpůsobit jim své aktivity. Dárcovské státy mají dále, kde je to možné, využívat místní systémy přijímajícího státu, ať už jde o monitoring, obstarávání materiálu a služeb a další aspekty realizace projektu. Naopak nežádoucí je vytváření nových paralelních struktur. Donoři by také měli zvýšit předvídatelnost poskytované spolupráce tím, že zveřejňují její indikativní plány na několik let dopředu. Dalším požadavkem je „odvázání“ pomoci (*untying aid*), tedy že pomoc nemá být podmíněna nákupem potřebného zboží, materiálu nebo služeb z dárcovského státu. (OECD 2005)

Akční agenda z Akkry pak zvlášť dodává, že pokud se donor rozhodne nevyužít místní systémy, má toto rozhodnutí transparentně zdůvodnit. (OECD 2008b)

1.2.1.3 Harmonisation

„Dárcovské státy a organizace koordinují své kroky, zjednodušují procedury a sdílejí informace, aby se vyvarovaly duplicitám.“ (OECD n. d. c, s. 1)

V principu harmonisation – *harmonizace* – jde především o lepší sladění aktivit různých dárců tak, aby nedocházelo k neefektivním překryvům a plýtvání prostředky. Dárci by za tímto účelem měli posílit vzájemnou koordinaci a spolupráci a tam, kde je to vhodné, i přenechat vedoucí roli v programu jinému aktérovi. Donoři by si měli uvědomit, v jakých oblastech mají komparativní výhody, a dobře jich využívat. (OECD 2005)

1.2.1.4 Managing for results

„Rozvojové země a dárci se zaměřují na dosahování – a měření – výsledku.“ (OECD n. d. c, s. 1)

Podle managing for results, tedy *řízení zaměřeného na výsledky*, má být pomoc řízena a implementována tak, aby bylo dosaženo co nejlepších výsledků a aby byly využívány dostupné informace za účelem zkvalitnění rozhodování. K tomu je nutné projekty

průběžně vyhodnocovat, přičemž donoři by se v monitoringu dosahování výsledků měli spoléhat především na systémy a evaluační nástroje příjemce. (OECD 2005)

1.2.1.5 Mutual accountability

„*Dárci a rozvojové země jsou zodpovědní za výsledky rozvoje.*“ (OECD n. d. c, s. 1)

Cílem mutual accountability, *vzájemné odpovědnosti*, je zajistit, aby zodpovědnost za výsledky projektů nesl dárci i příjemce. To by mělo jít ruku v ruce se zvyšováním transparentnosti rozvojové spolupráce – dárci i příjemci by měli informace sdílet jak mezi sebou, tak směrem k veřejnosti na obou stranách. (OECD 2005) Právě důležitost transparentnosti zdůrazňuje dokument z Akkry (OECD 2008b). Dárci se v rámci principu také zavazují předem informovat partnerskou zemi o obrysech chystané pomoci (OECD 2005), což se překrývá s požadavkem na předvídatelnost obsaženém v principu alignment.

1.2.2 Přijetí a implementace

Pařížská deklarace i Akční agenda z Akkry byly podpořeny poměrně širokou škálou aktérů (Mawdsley et al. 2014, s. 29). Svědčí o tom i fakt, že se k dokumentům dodnes připojilo podpisem přes 130 států (OECD n. d. b). Kladné ohlasy přicházely i z akademické obce. Autoři oceňovali především velmi konkrétně definované cíle a indikátory jejich plnění (Brown 2020; Kim a Lee 2013, s. 790). Stanovené závazky a následný monitoring byly ale také kritizovány jako příliš nákladné a špatně porovnatelné mezi státy (Martini et al. 2012, s. 932). Stephen Brown (2020, s. 1236) hovoří o tom, že Pařížskou deklarací byla ustavena *norma efektivnosti*. Deklarace totiž jasně stanovila očekávání a cíle včetně jejich indikátorů, určila, jací aktéři jsou za plnění cílů zodpovědní, a signatáři se svým podpisem přihlásili k plnění těchto závazků. Dokument z Akkry byl pak v tomto kontextu pouze *doplněním normy*, nikoliv jejím nahrazením. Autor nicméně dodává, že k tomuto nahrazení byla zároveň v Akkře otevřena cesta, a to přizváním širšího spektra aktérů.

Navzdory původnímu optimismu implementace závazků neprobíhala podle ambiciózních plánů OECD. Že pokrok sice je pozorovatelný, ale nepostupuje dostatečně rychle, konstatovala už úvodní část Akční agendy z Akkry (OECD 2008b). Podle oficiální evaluační zprávy OECD (Wood et al. 2011) byly Pařížská deklarace a v ní obsažené závazky dobře nastaveny (Wood et al. 2011, s. 53) a přispěly k řadě pozitivních změn v efektivnosti pomoci. Zároveň ale zpráva konstatuje, že postup v dosahování cílů

z Paříže a Akkry nebyl nijak oslnivý a že původní očekávání, ač zřejmě nerealistická, rozhodně nebyla naplněna. Později bylo konstatováno, že do roku 2011 se podařilo splnit pouze 1 ze 13 cílů stanovených pro rok 2010, ačkoliv i v naplňování těch zbývajících byl učiněn pokrok (OECD 2012, s. 15).

1.3 Pusancké partnerství – slabší závazky

Pusancké partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (*Busan Partnership for Effective Development Co-operation*) bylo přijato v roce 2011 v Jižní Koreji a příznačná pro něj byla účast široké škály státních i nestátních aktérů (Kim a Lee 2013; Martini et al. 2012; OECD 2011). Dokumentem byla založena také platforma Globální partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (*Global Partnership for Effective Development Co-operation – GPEDC*), která měla podporovat implementaci závazků a sloužit jako fórum k výměně zkušeností (OECD 2011, s. 12). Agenda tak byla částečně vyvázána z přímého vlivu OECD/DAC (Keijzer a Black 2020, s. 05). Kvůli nejasné organizační struktuře a vzájemným nedorozuměním a nedůvěře mezi „starými“ a „novými“ dárci nicméně není vliv GPEDC příliš silný (Li et al. 2018).

Dokument (OECD 2011, s. 2) úvodem konstatuje, že základy položené v deklaracích z předchozích HLF jsou stále relevantní a pomohly zvýšit kvalitu rozvojové spolupráce. „*Přesto uznáváme, že pokrok byl nerovnoměrný a nebyl ani příliš rychlý nebo dalekosáhlý. Všichni znovu potvrzujeme své předchozí závazky a budeme v plné míře implementovat kroky, ke kterým jsme se zavázali,*“ pokračuje dokument.

Celkově se Pusancké partnerství snažilo reagovat na měnící se realitu mezinárodní rozvojové spolupráce. Adresuje rozšiřování okruhu dárců o nové státní i nestátní aktéry, problematiku „South-South co-operation“ nebo podpory nových finančních nástrojů, jako jsou „public-private partnerships“ atd. Jasný je zvýšený důraz na transparentnost, udržitelnost nebo genderovou rovnost. Celkově ale nejsou cíle a závazky stanovené tak jasně jako třeba v Paříži. Pusancký dokument sám hovoří o „rozdílných závazcích“ různých aktérů. (OECD 2011)

Pusan znamenal posun od efektivnosti pomoci (*aid effectiveness*) k efektivnosti rozvoje (*development effectiveness*). To znamenalo rozšířené chápání problematiky, které se více obrací k výsledkům, tedy k snižování chudoby apod. Kromě rozvojové spolupráce sem tedy spadá i obchod, investice nebo migrace, a nově je zahrnuta širší škála aktérů (i nestátních) (Brown 2020, s. 1238; Kim a Lee 2013, s. 791-792). Tento posun je oceňován

(Martini et al. 2012, s. 932), a to i když jej někteří považují za spíše rétorický (Kim a Lee 2013, s. 791-792). Podle jiných autorů si příznivce získal díky různým významům, které je mu možné přisoudit (Eyben 2013, s. 87).

1.3.1 Konec „zlaté éry“

Přijetí Pusanského partnerství znamenalo podle mnohých autorů počátek konce „zlaté éry“ efektivnosti rozvojové spolupráce. Přidržíme-li se slovníku Stephena Browna (2020, s. 1238) o normě efektivnosti, tak byla tato norma v Pusanu oslabena – ztratila jasné cíle, indikátory a nebylo jasné určeno, kdo odpovídá za výsledky – principy efektivnosti rozvojové spolupráce tak prakticky ztratily status normy. Vymizení časově ohraničených cílů a důrazu na dřívější závazky zdůrazňují i Mawdsley et al. (2014, s. 31) – na pařížské principy bylo podle nich v Pusanu pohlíženo jako na „*ideály, spíše než na cíle, a byly vysmívány jako příliš ambiciózní a od počátku nerealistické.*“ Autoři dále dodávají, že to byly hlavně rozvojové, partnerské, státy, které trvaly na tom, aby se aktéři ve výsledném dokumentu znovu přihlásili k plnění závazků z Paříže a Akkry. Nicméně ne všichni autoři vidí absenci konkrétních závazků jako problematickou (Kim a Lee 2013; Martini et al. 2012).

Panuje shoda, že za slabšími závazky stojí snaha zapojit do procesu vyjednávání co nejširší paletu aktérů včetně nových dárců (především Indie a Číny) a vyhovět jejich požadavkům. Podle Kim a Lee (2013, s. 973) „*státy BRICS a státy poskytující South-South Co-operation vyjádřily obavy, že jednotně časově ohraničené závazky by mohly klást přílišný tlak na nové rozvojové partnery. Konečný dokument tedy hovoří o „odlišné“ a „dobrovolné“ povaze závazků.*“ Oslabení závazků v důsledku zahrnutí nových aktérů potvrzují autoři, kteří vnímají oslabení závazků problematicky (Brown 2020, s. 1238-1239; Mawdsley et al. 2014, s. 30-33), i ti, kteří se k němu nestaví kriticky (Kim a Lee 2013, s. 973), nebo jej dokonce vítají (Martini et al. 2012, s. 931-932). Nekriticky naladěni autoři zapojení široké palety aktérů a uznání významné role nevládních organizací považují za důležitý pozitivní posun (Kim a Lee 2013; Martini et al. 2012, s. 931).

Celkově tedy pusanský dokument předchozí závazky z Akkry a Paříže nepopírá ani nenahrazuje. Naopak se snaží o jejich doplnění. Kvůli méně konkrétnímu vyznění dokumentu ale došlo v Koreji k oslabení závazků.

1.4 Shrnutí

Pařížské principy si od roku 2005 prošly „zlatou érou“ i úpadkem. Ze strany států byly postupně částečně internalizovány (Brown 2017, s. 337), ale postup v jejich naplňování byl v mnoha oblastech pomalý a nerovnoměrný (Habraken et al. 2017, s. 780; OECD 2012; Wood et al. 2011). Habraken et al. (2017) na základě svého výzkumu také uzavírají, že přes jasné vymezení závazků a indikátorů interpretuje každý donor pařížské principy způsobem, který vyhovuje jeho situaci, a podoba jejich naplňování záleží také na kontextu přijímající země.

Autoři se shodují, že nejsilnější důraz byl na efektivnost a pařížské principy kladen mezi lety 2005 a 2011, tedy do konference v Pusanu. Někteří zmiňují celý tento interval (Keijzer et al. 2020, s. O32), jiní píší především o období následujícím po HLF v Akkře v roce 2008 (Brown 2020; s. 1236; Mawdsley 2014, s. 36).

2 BILATERÁLNÍ ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE ČR

Česká republika poskytuje zahraniční rozvojovou spolupráci jak v bilaterálním formátu spolupráce s jednotlivými přijímajícími zeměmi, tak multilaterálně prostřednictvím mezinárodních organizací jako jsou Evropská unie nebo agentury OSN (MZV ČR 2017). Předmětem této práce je bilaterální ZRS – ta může zahrnovat vysílání českých expertů, přímou rozpočtovou podporu přijímajících zemí, podporu investic soukromých firem, tzv. malé lokální projekty v gesci zastupitelských úřadů, a především pak projekty ZRS v gesci České rozvojové agentury (MZV ČR 2017, s. 18), které jsou předmětem zájmu empirické části práce. Následující řádky by proto měly poskytnout stručný přehled o fungování především této části české ZRS.

Pro kontext je vhodné uvést, jakou výši prostředků ČR na ZRS vydává. To však není jednoduché stanovit jedním číslem. Jako jeden z ukazatelů může posloužit objem official development assistance (ODA), který sleduje OECD. Pro účely této práce nicméně není příliš vhodný, protože kromě ZRS zahrnuje i humanitární pomoc a další finanční toky. ČR podle OECD (2021) v roce 2020 vydala na ODA zhruba 300 milionů amerických dolarů – podle průměrného ročního kurzu (KURZY.CZ n. d.) téměř 7 miliard korun. I když může tato částka působit jako vysoká, jde pouze o 0,13 % HND, což je hluboko pod 0,33 % HND, které se ČR zavázala vydávat. Většina z této částky byla distribuována skrz multilaterální kanály. (OECD 2021)

Kontext této práce lépe ilustruje velikost rozpočtu České rozvojové agentury (ČRA). V prvním roce sledovaného období, 2009, bylo pro rozpočet ČRA (včetně provozních nákladů) vyčleněno přibližně 129 milionů korun (ČRA 2010, s. 13). To bylo však jen rok po založení Agentury, a její rozpočet se proto postupně výrazně zvýšil. V následujícím roce byla částka navýšena na 180 milionů (ČRA 2011, s. 24) a v roce 2011 až na 439 milionů korun (ČRA 2012, s. 25). V podobné výši už se rozpočet pohyboval i v dalších letech. Na začátku druhého období sledovaného v empirické části, v roce 2017, byl rozpočet stanoven na 512 milionů korun (ČRA 2018, s. 41) a v posledním roce, 2020, se jeho výše prakticky nelišila (ČRA 2021, s. 26). Z těchto čísel je tedy patrné, že výše rozpočtu spíše stagnovala.

2.1 Organizace

Česká ZRS se řídí zákonem 151/2010 Sb. o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů, který

mimo jiné stanovil kompetence jednotlivých orgánů státní správy v této oblasti. (ČR n. d.)

Zásadní roli v plánování, realizaci a koordinaci ZRS má Ministerstvo zahraničních věcí ČR (MZV ČR) (ČR n. d.). V praxi to znamená především přípravu strategických dokumentů, ročních a dlouhodobých plánů, evaluací atd. Konkrétně se v rámci ministerstva problematikou zabývá Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci (ORS). Významná je také role českých zastupitelských úřadů (ZÚ), které přímo v přijímajících zemích pomáhají s výběrem vhodných projektů a jejich následným monitoringem. (MZV ČR n. d. b) Samotné ZÚ také mohou ve spolupráci s místními realizátory provádět tzv. malé lokální projekty, které jsou přímo v jejich gesci (MZV ČR 2021, s. 20). Těmi se ale tato práce nezabývá.

Důležitou státní složkou, která plní úkoly v rámci ZRS je Česká rozvojová agentura. Nejprve byla v roce 2008 zřízena opatřením MZV, v roce 2010 byla ale nahrazena stejnojmennou agenturou zřízenou už podle zákona 151/2010 Sb.. Funkci zřizovatele nicméně stále vykonává MZV ČR a ČRA také spadá do jeho rozpočtové kapitoly. Agentura zajišťuje realizaci ZRS podle schváleného plánu a v souladu s plánem také poskytuje dotace subjektům v České republice. (ČR n. d.) Právě projekty v gesci ČRA jsou předmětem následujícího výzkumu.

Na koordinaci české ZRS dohlíží vládou zřízená meziresortní Rada pro zahraniční rozvojovou spolupráci. Radu zpravidla vede příslušný náměstek ministra zahraničních věcí a dalšími členy jsou zástupci ministerstev, Úřadu vlády nebo Českého statistického úřadu a přidruženými členy pak zástupce ČRA, Českého fóra pro rozvojovou spolupráci – FoRS (neziskový sektor) a Platformy podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci. Úkolem Rady je zajišťovat koordinaci a koherenci ZRS, předkládat doporučení ministrovi zahraničních věcí a projednávat důležité materiály související se ZRS. (Vláda ČR 2007)

Jako realizátoři projektu pak figurují nevládní neziskové organizace (Člověk v tísni, Charita ČR atd.), státní subjekty, soukromé společnosti nebo vysoké školy (MZV ČR 2021, s. 5).

2.2 Projektový cyklus

Projektový cyklus bilaterálních projektů má dnes čtyři základní fáze – (1) programování, (2) příprava projektu, (3) realizace a (4) hodnocení (monitoring a evaluace) (MZV ČR

2021, s. 9-17). Dokumenty určující dřívější podobu projektového cyklu bilaterálních projektů ZRS již dnes nejsou jednoduše dostupné, na jejich základě ale cyklus popisuje ve své diplomové práci například Michaela Peštová (2012, s. 28-35). Ačkoliv bylo dříve složení fází odlišné – (1) programování, (2) identifikace, (3) formulace, (4) realizace a monitoring a (5) evaluace – vlastní postup byl v zásadě velmi podobný. Že se základní osnova cyklu příliš nezměnila, vyplývá i z nestrukturovaného rozhovoru s dlouholetou zaměstnankyní ČRA (rozhovor proběhl 31. 3. 2022 v sídle ČRA v Praze). Jeho stabilní podobu minimálně ve fázi realizace a monitoringu ukazují i roční a závěrečné zprávy k projektům, které se během období zkoumaného v empirické části příliš nezměnily. Následuje tedy krátké shrnutí projektového cyklu, jak jej popisuje nejnovější Metodika ZRS ČR (MZV ČR 2021, s. 9-17).

První fází je programování. V rámci programování jsou připravovány střednědobé plány ZRS. Aby nebyla česká ZRS roztráštěná, volí si ČR menší množství prioritních zemí. V letech 2004-2010 bylo prioritních zemí osm, v letech 2010-2017 jich bylo pět tzv. prioritních s programem spolupráce a pět projektových bez programu spolupráce (MZV ČR 2009, s. 10-14). V současném období 2018-2023 je prioritních zemí šest (MZV ČR 2017, s. 12). Pro vybrané země jsou vytvořeny programy spolupráce s tematickými prioritami, cíli atd. Tyto programy musí schválit partnerská země a Rada pro ZRS. (MZV ČR 2021, s. 9-17)

Následuje fáze přípravy projektů. Zastupitelské úřady sbírají od místních partnerů i českých subjektů relevantní projektové náměty, které jsou pak ve spolupráci MZV, ČRA i ZÚ ohodnoceny a ORS ty nejlépe hodnocené schválí k rozpracování podrobnější projektové dokumentace včetně cílů projektu. ČRA spolu s ORS zvolí nejvhodnější formu realizace. Může být postupováno cestou veřejné zakázky, dotace, rozpočtového opatření (zapojení konkrétního českého státního subjektu) nebo jiného nástroje (například peněžní dar). Je připraven projektový dokument a podle zvolené formy realizace pak následuje vypsání výzvy nebo výběrového řízení a poté uzavření smlouvy nebo vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace. (MZV ČR 2021, s. 9-17)

Další fází je samotná realizace projektu směřující k naplnění stanovených cílů. ČRA je v průběhu této fáze v kontaktu s realizátorem i místními partnery a příjemci pomoci, aby bylo možné řešit vzniklé problémy nebo potřebné změny v projektu. Hlavní odpovědnost za každodenní průběh projektu je ale v této fázi na realizátorovi. Součástí ukončení projektu je předání jeho výsledků příjemcům. (MZV ČR 2021, s. 9-17)

Už během realizace probíhá také fáze hodnocení projektu. Díky průběžnému monitoringu je možné navrhnout případné vhodné změny ještě před jeho ukončením. Interní monitoring provádí realizátor projektu a jeho výstupem jsou roční plány a také průběžné, roční a závěrečné zprávy, se kterými pracuje i empirická část této práce. Externí monitoring pak provádí ZÚ, ČRA, případně MZV, a to formou návštěv na místě atd.. Kromě monitoringů probíhají také externí evaluace. Ty na základě plánu schváleného Radou pro ZRS zadává jako zakázky externím subjektům ORS. Závěry z hodnotících aktivit jsou každoročně zpracovány do souhrnné zprávy s doporučeními. (MZV ČR 2021, s. 9-17)

2.3 Pařížské principy v ZRS ČR

Česká republika se k naplňování pařížských principů zavázala připojením k Pařížské deklaraci o efektivnosti rozvojové pomoci v roce 2005 (OECD 2005, s. 12). Následně se připojila i k Akční agendě z Akkry (OECD n. d. b) a později také k Pusanskému partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (OECD n. d. a).

Významné připomenutí tohoto závazku se pak objevuje v Koncepci ZRS ČR na období 2010-2017 (MZV ČR 2009, s. 6-7), kde jsou pařížské principy uvedeny mezi základními principy české ZRS a zmíněna je i Akční agenda z Akkry. Je zde i stručně rozvinuto, jak se mají závazky z obou dokumentů v české ZRS projevit. Novější Strategie ZRS ČR 2018-2030 (MZV ČR 2017) už dokumenty ani principy přímo nezmiňuje, ač s nimi je v souladu. To odpovídá zahraničními autory pozorovanému klesajícímu důrazu na pařížské principy, jak byl popsán výše.

MZV ani ČRA naplňování pařížských principů v české ZRS systematicky nesledují. Částečnou výjimkou je ústřední princip ownership (vlastnictví), jehož hodnocení je součástí předepsané struktury ročních a závěrečných zpráv o projektech (Příloha 1; Příloha 2), které zpracovávají realizátoři v rámci vnitřního monitoringu. Ownership je zde sledován v sekci „Vlastnictví projektu příjemci“, není ale blíže definován, a jeho konkrétní pojetí tak záleží na chápání zpracovatele zprávy. Ostatní principy jsou monitorovány jen jako součást širěji pojaté efektivity a efektivnosti, jak je zkoumají ministerstvem zadávané evaluační zprávy jednotlivých projektů. Evaluační zprávy jsou dostupné na internetových stránkách ministerstva (MZV ČR, n. d. a). Efektivnost v evaluacích ale není nutně chápána jako ta definovaná Pařížskou deklarací nebo Akční

agendou z Akkry – co se týče naplňování konkrétních principů, tak nemají tyto evaluační zprávy větší vypovídací hodnotu.

Zběžný pohled na české dodržování závazků z Paříže, Akkry a Pusanu nabízí evaluace prováděné OECD. Peer Review (OECD 2016) z roku 2016 se kromě výzev k posílení české ODA a jejímu směřování k 0,33 % HND nebo kritiky pokračující roztříštěnosti rozvojové spolupráce věnuje i naplňování principů efektivnosti. V oblasti ownershipu dokument hodnotí českou ODA pozitivně (OECD 2016, s. 57, 58). Zpráva oceňuje také dobrou předvídatelnost české ODA díky zveřejňovaným indikativním plánům (OECD 2016, s. 42), což je závazek principu alignment. Mid-term Review ale Česku doporučuje zveřejňovat ještě dlouhodobější indikativní plány (Endoh 2019, s. 3). K principu alignment se vztahuje i konstatování, že se ČR úspěšně snaží o sladění cílů své ODA s prioritami a potřebami přijímající strany (OECD 2016, s. 58). OECD naopak ČR vytýká nedostatečné využívání systémů přijímající země pro veřejné zakázky, monitoring nebo reporting – ČR by podle organizace měla začít dávat místním partnerům plnou odpovědnost za realizaci projektu a pouze na ni dohlížet, a měla by také začít využívat přímé rozpočtové podpory pro přijímající země (OECD 2016, s. 58). Zároveň je ale konstatováno, že k takovým krokům mohou být potřeba změny v legislativě (OECD 2016, s. 58-59). Až do roku 2021 české zákony umožňovaly do ZRS přímo zapojit pouze subjekty registrované v Česku. Chystanou změnu těchto pravidel kvitovala Mid-term Review z roku 2019 (Endoh 2019, s. 3). Oceňovány jsou české snahy o harmonizaci s jinými dárci (OECD 2016, s. 60). Princip managing for results se podle zprávy daří na úrovni projektů naplňovat lépe a lépe, zlepšení by ale bylo nutné především v jeho uplatňování na úrovni celé ODA – třeba ve stanovení jasných strategických cílů (OECD 2016, s. 65). Co se týče evaluace, udělala ČR také citelné pokroky, evaluační systém by ale měl být dále posílen a lépe by měla být zajištěna jeho nezávislost (OECD 2016, s. 65). Díky komunikaci s místními orgány v přijímajících zemích se ČR částečně daří naplňovat i princip mutual accountability, pro zlepšení by ale mohla ČR začít místo nezávazných memorand o porozumění (Memorandum of Understanding) s místními partnery uzavírat závazná partnerství. Vzájemnou odpovědnost by pomohlo zvýšit i systematické sdílení monitorovacích zpráv s místními partnery. (OECD 2016, s. 60)

Téma naplňování principů efektivnosti ZRS není příliš rozšířené ani v českém akademickém prostředí. Zabývalo se jím jen několik akademických prací. Jako primárnímu tématu se mu věnuje Martin Ocknecht (2016) ve své diplomové práci, a to

v případových studiích Kambodže a Palestinského autonomního území. V případě Palestiny se podle autorových poznatků daří plnit pařížská kritéria beze zbytku. V Kambodže je situace komplikovanější – největší rezervy má ČR v plnění principů harmonisation a managing for results, které naplňuje jen částečně. Nejhůře se pak daří plnit princip mutual accountability. (Ocknecht 2016, s. 86-94)

Pařížských principů se ve své diplomové práci dotýká i Denisa Ludasová (2011). Ta se soustředí především na koncepční dokumenty české ZRS, ve kterých jsou podle ní (v době vydání práce) pařížské principy dostatečně zahrnuty (Ludasová 2011, s. 61-66).

Ludasová (2011, s. 66) i Ocknecht (2019) shodně hovoří o nedostatečné evaluaci české ZRS. To potvrzuje i paper Ondřeje Horkého-Hlucháně (2019). Ten také na základě analýzy 35 evaluačních zpráv projektů dvoustranné ZRS ČR dospěl k závěru, že jejich kvalita v letech 2012-2018 stabilně rostla a byla obdobná napříč různými zeměmi, tématu efektivnosti pomoci se ale přímo nevěnuje.

Téma českého naplňování pařížských principů je tedy jen málo probádané a jeho zkoumání může přinést nové poznatky. Především dosud nebylo zkoumáno, jaký byl na naplňování principů kladen důraz a zda i v případě české ZRS důraz od roku 2011 postupně klesal.

3 METODOLOGICKÁ ČÁST

Cílem práce je zjistit, nakolik byl v české bilaterální zahraniční rozvojové spolupráci v obdobích 2009-2013 a 2017-2020 kladen důraz na naplňování principů efektivnosti rozvojové spolupráce definovaných Pařížskou deklarací (2005) a Akční agendou z Akkry (2008). Práce je postavena na obsahové analýze ročních a závěrečných zpráv k bilaterálním projektům české ZRS v Etiopii, Kambodži a Moldavsku, které byly poskytnuty Českou rozvojovou agenturou. Vzhledem k obtížné měřitelnosti na zvolených datech nebylo v rámci práce zkoumáno naplňování principu harmonisation.

Hlavní výzkumná otázka byla následující:

VO1: *Jak silný byl důraz kladený na naplňování jednotlivých principů ownership, alignment, managing for results a mutual accountability ve zkoumaných projektech české ZRS v obdobích 2009-2013 a 2017-2020?*

Na základě zahraniční literatury, která popisuje od přijetí Pusanského partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (2011) klesající důraz na dodržování pařížských principů, pracuje výzkum s touto hypotézou, která je výzkumnou otázkou ověřována:

H1: *Ve zkoumaných projektech české ZRS v období 2009-2013 byl na naplňování jednotlivých principů ownership, alignment, managing for results a mutual accountability kladen silnější důraz než v období 2017-2020.*

Vzhledem k tomu, že byly do analýzy zařazeny zprávy k projektům z více států, byla hledána odpověď také na vedlejší výzkumnou otázku:

VVO1: *Lišil se ve zkoumaných projektech české ZRS důraz na naplňování jednotlivých principů ownership, alignment, managing for results a mutual accountability v závislosti na tom, v jakém státu byl projekt realizován?*

3.1 Obsahová analýza

Původním záměrem bylo využít v této práci metodologický postup navržený OECD/DAC pro první a druhou vlnu národních evaluací implementace pařížských principů. Během příprav však vyvstaly překážky, které znemožnily tento postup využít. Metodologie vyžadovala z velké části stavět výzkum na rozhovorech s lidmi z praxe, což by bylo problematické především vzhledem k tomu, že část práce se věnuje období před zhruba 10 lety (2009-2013), ke kterému by dnes bylo těžké získávat v rozhovorech relevantní

informace. Navíc postup vyžadoval až příliš obsáhlou a širokou analýzu, kterou by zřejmě nebylo na úrovni bakalářské práce možné kvalitně uskutečnit. I proto bylo nakonec rozhodnuto zvolit metodu, která umožní získat porovnatelné výsledky z obou zkoumaných období, protože bude vycházet z psaných dokumentů – obsahovou analýzu.

Pro zpracování tohoto výzkumu byla tedy využita metoda obsahové analýzy. Vycházeno bylo především z metodologických příruček Klause Krippendorffa (2013) a Kimberly A. Neuendorf (2002) a jako inspirace pro volbu metodologického postupu posloužila také diplomová práce Kamily Mekýšové (2018).

Podle Hendla (2019, s. 415) je obsahová analýza „*analýzou dokumentů a textů s cílem rozkrýt jejich vlastnosti s ohledem na položenou otázku.*“ Často ale nebývá metoda omezována jen na analýzu textů, ale umožňuje zkoumat i další materiály nesoucí význam (Krippendorff 2013, s. 24). Krippendorff (2013, s. 24) také klade důraz na replikovatelnost a validitu měření. Obsahová analýza bývá využívána například ke zkoumání mediálních článků nebo politických projevů (Neuendorf 2002, s. 1). V případě této práce nejde na první pohled o typické využití této metody, i zde je ale obsahová analýza na místě. Analyzované jednotky – roční a závěrečné zprávy k projektům – jsou také formou sdělení, a to sdělení realizátora projektu (např. neziskové organizace) gestorovi, tedy ČRA.

Dělení obsahové analýzy na kvalitativní a kvantitativní je řadou autorů zpochybňováno (Krippendorff 2013, s. 22-23), a ani tato práce se proto nesnaží přihlásit k jednomu z postupů. Samotné kódování bylo provedeno způsobem, který by šlo označit spíše za kvalitativní – místo mechanického sledování četnosti slov byly hledány složitější významy. Výsledky pak byly, zase v duchu kvantitativních metod, přeneseny na číselnou škálu a bylo s nimi nakládáno jednoduchými statistickými metodami.

Pro každý z pařížských principů byl stanoven jeden nebo více indikátorů (viz níže). Na základě operacionalizace bylo podle kódovacího schématu hodnoceno, nakolik byl na jejich naplňování kladen důraz, a to na čtyřstupňové ordinální škále 1-2-3-4. Nebylo-li možné přiřadit jednotce konkrétní hodnotu, byla označena jako „NA“. Hodnotící škála je uvedena zde:

- 1 Slabý důraz.
- 2 Spíše slabý důraz.

- 3 Spíše silný důraz.
- 4 Silný důraz.
- NA Není možné přiřadit hodnoty 1-4.

Původně bylo pracováno pouze s třístupňovou škálou, která se ale během testovacího kódování ukázala jako nedostatečně citlivá. Škála byla tedy rozšířena na 4 stupně a kódovací schéma bylo upraveno. Kódování bylo prováděno pouze jedním hodnotitelem (autorem práce).

3.2 Výběr případů

Výběr případů byl již částečně vysvětlen výše. Co se týká časových období, záměrem bylo obsáhnout jako první období čas mezi přijetím Akční agendy z Akkry (2008) a Pusanského partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (2011) a jako druhé období potom rozpětí let co nejbližší současnosti. Právě zhruba v letech 2008-2011 totiž podle většiny autorů zažívaly pařížské principy svůj „zlatý věk“ a od přijetí Pusanského partnerství už důraz na jejich naplňování klesá (Brown 2020; Keijzer et al. 2020, s. O32; s. 1236; Mawdsley et al. 2014, s. 36).

Z důvodu malé dostupnosti dat z dřívějších období ale musel být původní záměr upraven. Pro zajištění dostatečného vzorku bylo jako první zvoleno období 2009-2013 a jako druhé období 2017-2020. To, že první časový úsek zahrnuje i roky po přijetí Pusanského partnerství by ale nemělo ohrozit relevanci výzkumu. Odklon od důrazu na pařížské principy měl být logicky i dle literatury pozvolný (Brown 2020, s. 1239), a proto by měl být rozdíl patrný i v případě, že výzkum pracoval s daty z intervalu relativně brzy po skončení „zlaté éry“. Jako druhé období, kde by již podle předpokladu měl být menší důraz na dodržování principů patrný, byla zvolena léta 2017-2020.

Co se týká volby států, ve kterých byly realizovány zkoumané projekty bilaterální ZRS, byly nakonec zahrnuty Etiopie, Kambodža a Moldavsko. Původní plán počítal pouze s Etiopií, ale pro rozšíření vzorku byly nakonec přidány i zbylé dvě země. Důležité je, že ve všech třech státech ČR coby dárcovský stát působila během obou sledovaných období. Už od prvních let jsou tak dostupné roční a závěrečné zprávy k projektům, byť s různou četností.

V rámci zvolených států a rozpětí let pak byly do výzkumu zahrnuty všechny projekty české bilaterální ZRS ve zvolených státech, ke kterým byla dodána data ze strany ČRA a

kteře odpovídalý následujícím kritériím. Byly zařazený jen takové projekty, které začaly až v rámci zkoumaného období. Pokud v rámci období i skončily a byla k nim dostupná závěrečná zpráva, byla jako kódovací jednotka využita ta. Pokud projekty časově zasahovaly i do let po konci zkoumaného období nebo k nim z jiných důvodů nebyla dostupná závěrečná zpráva, byla jako kódovací jednotka analyzována nejobsáhlejší poskytnutá roční zpráva. Zprávy za roky po skončení zkoumaného období nebyly brány v potaz.

Nakonec bylo analyzováno celkem 33 zpráv (jejich výčet je uveden v sekci Seznam analyzovaných zpráv). Šlo o 15 zpráv z období 2009-2013 a 18 zpráv z období 2017-2020. Dohledávání potřebných zpráv bylo ze strany ČRA a jejich pracovníků projevem dobré vůle a šlo o časově poměrně náročný úkon. Pro některé státy a období navíc nebylo možné zprávy dohledat. Výběr byl tedy skutečně určen především dostupností dat, které mohla ČRA poskytnout. Lze předpokládat že to, jaké zprávy bylo, nebo nebylo možné dohledat, je spíše dílem náhody, a vzorek by tak pro dané státy a období měl být poměrně reprezentativní. Nelze to ale ověřit, a k interpretaci výsledků bylo proto přistupováno opatrně.

Ve prospěch zobecnitelnosti získaných výsledků na celou bilaterální ZRS ČR hovoří závěry metaanalýzy evaluačních zpráv k bilaterálním projektům, kterou provedl Ondřej Horký-Hlucháň (2019). Podle něj „*kvalita projektů ČRA příliš nezávisí na formě zadání zakázky, typu realizátora ani země realizace*“ (Horký-Hlucháň 2019, s. 1). Zde je ale na místě ještě větší opatrnost než u zobecňování závěrů na úroveň ZRS v jednotlivých státech.

3.3 Jednotka analýzy

Základní kódovací jednotkou výzkumu byla vždy jednotlivá roční nebo závěrečná zpráva k danému projektu. Celý „korpus“ jednotek tvořily poskytnuté zprávy k projektům české bilaterální ZRS v Etiopii, Kambodži a Moldavsku ve sledovaných obdobích (viz výše). Velkou výhodou pro přesnost měření byl fakt, že všechny zprávy během obou zkoumaných období měly do velké míry shodnou strukturu podle předepsaného vzoru. Vzorovou strukturu narativní části závěrečných a ročních zpráv uvádí na svém webu ČRA (n. d. a; n. d. b) a je také přiložena jako Příloha 1 a 2. Je ale nutné podotknout, že reálně se zprávy od vzoru mírně lišily. Například žádná ze zkoumaných zpráv neobsahovala části „Efektivnost“ ani „Efektivita“, které jsou ve vzorové struktuře zařazený.

Pro indikátory (viz níže) 1, 2.1, 2.2 a 4 (principy ownership, alignment a mutual accountability) bylo jako s kódovací jednotkou pracováno s celou zprávou s výjimkou příloh a části věnované popisu jednotlivých aktivit – většinou nazvané *(Celkové) zhodnocení aktivit a výstupů ve vztahu k plánu aktivit a indikátorům pro výstupy* nebo obdobně. Pro indikátor 3 (managing for results) byla do jednotky zahrnuta celá zpráva včetně části věnované aktivitám, opět ale bez příloh.

K vyloučení části zprávy věnované jednotlivým aktivitám bylo přistoupeno v zájmu přesnosti a spolehlivosti měření. Původně bylo u všech indikátorů pracováno s celými zprávami bez příloh. Po okódování 11 zpráv (výsledky jsou součástí Přílohy 3) se ale při jejich kontrolním kódování ukázalo, že výsledky by mohly mít omezenou spolehlivost. To bylo zřejmě způsobeno příliš velkým rozsahem jednotek a množstvím detailů k jednotlivým aktivitám projektu, které při kódování bránily zaměřit se na to podstatné. U indikátorů, u kterých to bylo možné, bylo tedy ustoupeno od zahrnutí této části. U indikátoru 3 tak být učiněno nemohlo, protože jím sledované znaky se často objevují (nejčastěji ve formě tabulky) právě v této části zprávy. Ačkoliv tím byl výzkum připraven o část dat, ukázal se tento krok i zpětně jako vhodný, u finálního postupu bylo totiž dosaženo vysoké spolehlivosti měření (viz níže).

Celkově zprávy obsahovaly většinou kolem 20 stran textu bez příloh, po vypuštění sekce věnované jednotlivým projektům byla délka kolem 8 stran textu. Délka byla srovnatelná u ročních i závěrečných zpráv, a i vzhledem ke shodné struktuře, tak byly tyto zprávy považovány za porovnatelné jednotky.

Jak už bylo zmíněno v úvodu, zprávy jsou kvůli ochraně osobních údajů neveřejné, a nemohly tak být připojeny k práci. Přístup k nim je možný jen po dohodě s ČRA.

3.4 Operacionalizace

Cílem bylo měřit důraz kladený na naplňování pařížských principů. Bylo tedy třeba tento koncept vhodně operacionalizovat, a to i s ohledem na zvolenou metodu a povahu dat. Důraz na naplňování byl operacionalizován prostřednictvím zmínek o konkrétních příkladech naplňování definovaných znaků pařížských principů. Vycházeno bylo z předpokladu, že pokud bylo naplňování principů považováno za důležité, tak k němu skutečně docházelo a znaky implementace se objevovaly i v ročních a závěrečných zprávách, kde jim byl věnován adekvátní prostor. Bylo také zohledněno, že zprávy vytváří

sám realizátor projektu v rámci vnitřního monitoringu, a logicky tak mohou být ovlivněny snahou představit svou práci v co nejlepším světle.

Znaky principů byly stanoveny na základě znění Pařížské deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci (OECD 2005) a Akční agendy z Akkry (OECD 2008b). V analyzovaných zprávách mělo zároveň smysl hledat jen znaky, které se v nich opravdu mohly projevit. Některé závazky vyplývající ze sledovaných dokumentů se totiž týkají vyšší úrovně rozvojové spolupráce a na úrovni jednotlivých projektů je není možné dost dobře sledovat. Například jde o závazek informovat partnerský stát o předpokládaných obrysech poskytované ZRS v příštích letech.

Z důvodu obtížné měřitelnosti na zvolených datech muselo být ustoupeno od zkoumání naplňování principu harmonisation, ke kterému by bylo nutné mít i detailní informace o aktivitách jiných donorů. Zkoumány jsou tedy pouze čtyři principy – ownership, alignment, managing for results a mutual accountability.

U těchto principů bylo přistoupeno k výběru hlavních znaků, které jsou dle předpokladu pozorovatelné na úrovni jednotlivých projektů v ročních a závěrečných zprávách k nim. U tří pozorovaných principů se podařilo vytvořit pro každý z nich jeden indikátor a shrnout v něm jejich hlavní znaky. U jednoho z principů (alignment) bylo přistoupeno k vytvoření dvou indikátorů, protože jedním by rozdílné znaky principu nebylo možné pokrýt a zachovat vypovídací hodnotu měření. Celkově tedy výzkum zkoumal 5 indikátorů.

Stanovení těchto znaků (kategorií) bylo na základě dokumentů z Paříže a Akkry provedeno převážně deduktivně – ještě před obdržetím samotných ročních a závěrečných zpráv. Představu o tom, jakou mají zprávy podobu, poměrně přesně poskytla jejich již zmíněná předepsaná struktura (Příloha 1, Příloha 2). Po obdržetí zpráv a provedení zkušebních testování byla pro všechny principy definována finální kódovací schémata, která jsou uvedena v následující části.

3.5 Kódování

Kódovací schémata byla sestavována s cílem vytvořit co nejpřesnější návod, podle kterého bude možné spolehlivě a replikovatelně přiřadit každé jednotce (zprávě) hodnotu podle stupně naplňování daného indikátoru.

Pro každý ze zkoumaných indikátorů bylo definováno několik hlavních znaků, které by měla splňovat zpráva (jednotka) v případě, že byl na naplňování principu kladen silný důraz. Jako součást takového „ideálního typu“ byl vždy zahrnut i požadavek, aby jednotka splňovala podmínku, že *„argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá“*.

Jednotkám byla přiřazena hodnota 1-4 na základě toho, nakolik naplňovaly znaky „ideálního typu“. Pro zpřesnění měření byla vždy doplněna i slovní definice míry naplňování a někdy také minimální podmínky, které musela jednotka splňovat. Vždy byla přiřazena nejlépe odpovídající hodnota.

V rámci kódování bylo nutné zaujmout kritický pohled, a u posuzování každého znaku hledat skutečně konkrétní projevy, aby nebylo měření ovlivněno prázdnými deklarativními obraty. Ty se, vzhledem k povaze zpráv, objevovaly. U ročních zpráv, které se zmiňovaly i o plánech dalšího pokračování projektu, byly do analýzy zahrnuty i tyto části. Tím byl ještě více vyrovnán případný rozdíl mezi roční a závěrečnou zprávou.

Při kódování bylo vycházeno jen z informací obsažených v kódovaných jednotkách, a to i u indikátoru 2.1 (princip alignment), který sleduje soulad projektu s prioritami partnerského státu nebo místních komunit. U tohoto indikátoru tedy nebyl soulad přímo kontrolován podle strategických dokumentů přijímající země, ale byly opět sledovány jen zmínky o tomto souladu. Při samotném kódování byly na poznámkový list zaznamenávány poznatky k naplňování jednotlivých znaků obsažených v indikátorech.

Kódovací schémata pro jednotlivé indikátory jsou uvedena v tabulkách 1-5.

Tabulka 1: Kódovací schéma pro indikátor 1, který operacionalizuje princip ownership

Ownership

Operacionalizace	Indikátor 1 – Jednotka obsahuje zmínky o zapojení vlády přijímajícího státu, místních autorit nebo komunit do formování a řízení projektu, je uznána jejich vedoucí role. Jsou uvedeny způsoby, jakými k zapojení docházelo. Realizátor se aktivně snažil zapojení podpořit. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
Hodnota 1 – slabý důraz	Uvedené znaky nejsou naplněny nebo jsou naplněny jen velmi slabě.
Hodnota 2 – spíše slabý důraz	Uvedené znaky jsou částečně naplněny. Jsou přítomné významné nedostatky. Zapojení je zmíněno.
Hodnota 3 – spíše silný důraz	Uvedené znaky jsou z většiny naplněny. Jsou však přítomné nedostatky. Jsou uvedeny konkrétní způsoby zapojení přijímající strany.
Hodnota 4 – silný důraz	Všechny uvedené znaky jsou naplněny úplně nebo jen s dílčími nedostatky. Jsou uvedeny konkrétní způsoby zapojení přijímající strany a dopady tohoto zapojení. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
NA	Nelze přiřadit hodnoty 1-4.

Tabulka 2: Kódovací schéma pro indikátor 2.1, který operacionalizuje princip alignment

Alignment	
Operacionalizace	Indikátor 2.1 – Zaměření a cíle projektu jsou v souladu se strategickými dokumenty přijímající strany nebo uplatňovanými politikami jejích autorit. Text jednotky tento soulad výslovně zmiňuje. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
Hodnota 1 – slabý důraz	Uvedené znaky nejsou naplněny nebo jsou naplněny jen velmi slabě.
Hodnota 2 – spíše slabý důraz	Uvedené znaky jsou částečně naplněny. Jsou přítomné významné nedostatky.
Hodnota 3 – spíše silný důraz	Uvedené znaky jsou z většiny naplněny. Jsou však přítomné nedostatky. Zaměření a cíle projektu jsou plně v souladu se strategickými dokumenty přijímající strany nebo uplatňovanými politikami jejích autorit.
Hodnota 4 – silný důraz	Všechny uvedené znaky jsou naplněny úplně nebo jen s dílčími nedostatky. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
NA	Nelze přiřadit hodnoty 1-4.

Tabulka 3: Kódovací schéma pro indikátor 2.2, který operacionalizuje princip alignment

Alignment

Operacionalizace	Indikátor 2.2 – Text jednotky obsahuje zmínky, podle kterých realizátor, je-li to možné, využívá při realizaci projektu již existující místní systémy, instituce a dodavatele. Projekt není podmíněn nákupem od českých dodavatelů atp. Jsou zmíněny kroky realizátora, kterými se snažil podpořit zvýšení kapacit místních systémů. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
Hodnota 1 – slabý důraz	Uvedené znaky nejsou naplněny nebo jsou naplněny jen velmi slabě. Tato hodnota je jednotce přiřazena, i kdykoliv je projekt podmíněn nákupem od českých dodavatelů atp.
Hodnota 2 – spíše slabý důraz	Uvedené znaky jsou částečně naplněny. Jsou přítomné významné nedostatky. Je-li to možné, realizátor využívá místní systémy, instituce a dodavatele.
Hodnota 3 – spíše silný důraz	Uvedené znaky jsou z většiny naplněny. Jsou však přítomné nedostatky. Je-li to možné, realizátor využívá místní systémy, instituce a dodavatele. Jsou zmíněny kroky realizátora, kterými se snažil podpořit zvýšení kapacit místních systémů.
Hodnota 4 – silný důraz	Všechny uvedené znaky jsou naplněny úplně nebo jen s dílčími nedostatky. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
NA	Nelze přiřadit hodnoty 1-4.

Tabulka 4: Kódovací schéma pro indikátor 3, který operacionalizuje princip managing for results

Managing for results

Operacionalizace	Indikátor 3 – Text jednotky obsahuje předem stanovené cíle projektu a měřitelné indikátory jejich naplňování. Postup v plnění byl vyhodnocován i průběžně a poznatky byly využívány k adaptaci projektu. Monitoring byl prováděn systematicky a pokročilými metodami (studie atd.). Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
Hodnota 1 – slabý důraz	Uvedené znaky nejsou naplněny nebo jsou naplněny jen velmi slabě. Tato hodnota je jednotce přiřazena, i kdykoliv nejsou cíle a indikátory jasně stanovené předem a kdykoliv zpráva obsahuje pouze velmi nekonkrétní nebo žádné zhodnocení naplňování cílů.
Hodnota 2 – spíše slabý důraz	Uvedené znaky jsou částečně naplněny. Jsou přítomné významné nedostatky. Text jednotky obsahuje předem stanovené cíle projektu a indikátory jejich naplňování.
Hodnota 3 – spíše silný důraz	Uvedené znaky jsou z většiny naplněny. Jsou však přítomné nedostatky. Text jednotky obsahuje jasné a předem stanovené cíle projektu a měřitelné indikátory jejich naplňování. Postup v plnění byl vyhodnocován i průběžně a poznatky byly využívány k adaptaci projektu.
Hodnota 4 – silný důraz	Všechny uvedené znaky jsou naplněny úplně nebo jen s dílčími nedostatky.
NA	Nelze přiřadit hodnoty 1-4.

Tabulka 5: Kódovací schéma pro indikátor 4, který operacionalizuje princip mutual accountability

Mutual accountability

Operacionalizace	Indikátor 4 – Z textu jednotky je patrné, že informace o projektu byly pravidelně a systematicky sdíleny s přijímající stranou. Informace byly sdíleny i s veřejností. Je patrná snaha o transparentnost. Vznikly-li při realizaci problémy, realizátor je řešil ve spolupráci s přijímající stranou. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
Hodnota 1 – slabý důraz	Uvedené znaky nejsou naplněny nebo jsou naplněny jen velmi slabě.
Hodnota 2 – spíše slabý důraz	Uvedené znaky jsou částečně naplněny. Jsou přítomné významné nedostatky. Docházelo ke sdílení informací s přijímající stranou.
Hodnota 3 – spíše silný důraz	Uvedené znaky jsou z většiny naplněny. Jsou však přítomné nedostatky. Docházelo k pravidelnému sdílení informací s přijímající stranou. Vznikly-li při realizaci problémy, realizátor je řešil ve spolupráci s přijímající stranou.
Hodnota 4 – silný důraz	Všechny uvedené znaky jsou naplněny úplně nebo jen s dílčími nedostatky. Argumentace vysvětlující, jak byl princip naplněn, je rozsáhlá a přesvědčivá.
NA	Nelze přiřadit hodnoty 1-4.

3.6 Test spolehlivosti

Výše byl již popsán postup vytváření kódovacích schémat. Ta byla na základě pilotních testování upravena a byl přidán jeden stupeň na hodnotící škálu. Poté probíhalo samotné kódování. Pro zjištění spolehlivosti měření byl náhodně vybraný kontrolní vzorek 10 jednotek po uplynutí několika dnů okódován znovu a výsledky byly porovnány

s výsledky z prvního kódování. Vzhledem k malé velikosti vzorku nebylo vhodné využít pokročilejší ukazatele shody, a bylo tedy pro každý indikátor vypočteno jen prosté procento shody (PA_o) (Neuendorf 2002, s. 149).

$$PA_o = \frac{A}{n}$$

Pro indikátory principu alignment vyšlo PA_o rovno 1, tedy obě kódování přiřadila ve všech případech stejné hodnoty. Pro zbylé indikátory se pak vždy u jedné jednotky obě měření lišila a PA_o tedy vyšlo 0,9. Žádný z rozdílů pak nebyl větší než jeden stupeň na hodnotící škále. Test spolehlivosti je součástí Přílohy 3. Ačkoliv je opět vzhledem k malé velikosti kontrolního vzorku nutné brát konkrétní procenta shody s rezervou, celkově lze považovat spolehlivost měření za vysokou. To je vzhledem k malému počtu zkoumaných případů klíčové, protože i jedno chybné měření má velký vliv.

4 VÝSLEDKY

V rámci měření byla každé jednotce přiřazena pro každý indikátor hodnota 1, 2, 3, nebo 4 – *slabý důraz*, *spíše slabý důraz*, *spíše silný důraz*, nebo *silný důraz*. Výsledky měření jsou přiloženy jako Příloha 3. Výčet zkoumaných zpráv je uveden níže, v sekci Seznam analyzovaných zpráv. Pro zodpovězení výzkumných otázek bylo u každého z indikátorů spočítáno, v kolika procentech platných pozorování byla každá z hodnot přiřazena (relativní četnost). Do výpočtu nebyla zahrnuta pozorování, kdy pro daný indikátor nebylo možné přiřadit hodnotu 1-4, a pozorování bylo tedy hodnoceno NA. Taková pozorování byla jen dvě – obě u indikátoru 2.2. Jelikož byly přiřazované hodnoty na ordinální škále, nebylo pro interpretaci možné využít například průměr. Využití relativní četnosti výskytu přiřazené hodnoty se tedy jeví jako nejvhodnější pomůcka pro interpretaci výsledků. Velká omezení s sebou přináší poměrně malá velikost vzorku (33 případů) a jeho nejasná reprezentativnost, kvůli kterým není možné výsledky jednoduše generalizovat. Z důvodu malé velikosti vzorku také nebylo vhodné použít pokročilejší statistické metody. Limity výzkumu jsou podrobněji diskutovány v závěru.

4.1 Celkové výsledky

Nejprve budou představeny výsledky za všechny zkoumané jednotky bez ohledu na období a stát realizace. Celkově zde bylo pro každý indikátor 33 platných pozorování, jen u indikátoru 3 bylo platných pozorování pouze 31. Tabulka 6 uvádí relativní četnost výskytu každé ze 4 platných hodnot pro každý z indikátorů. Je patrné, že nejčastěji byla přiřazována hodnota 4 (silný důraz), případně 3 (spíše silný důraz). Procento výskytu nejčastěji přiřazované hodnoty je u každého indikátoru uvedeno tučně.

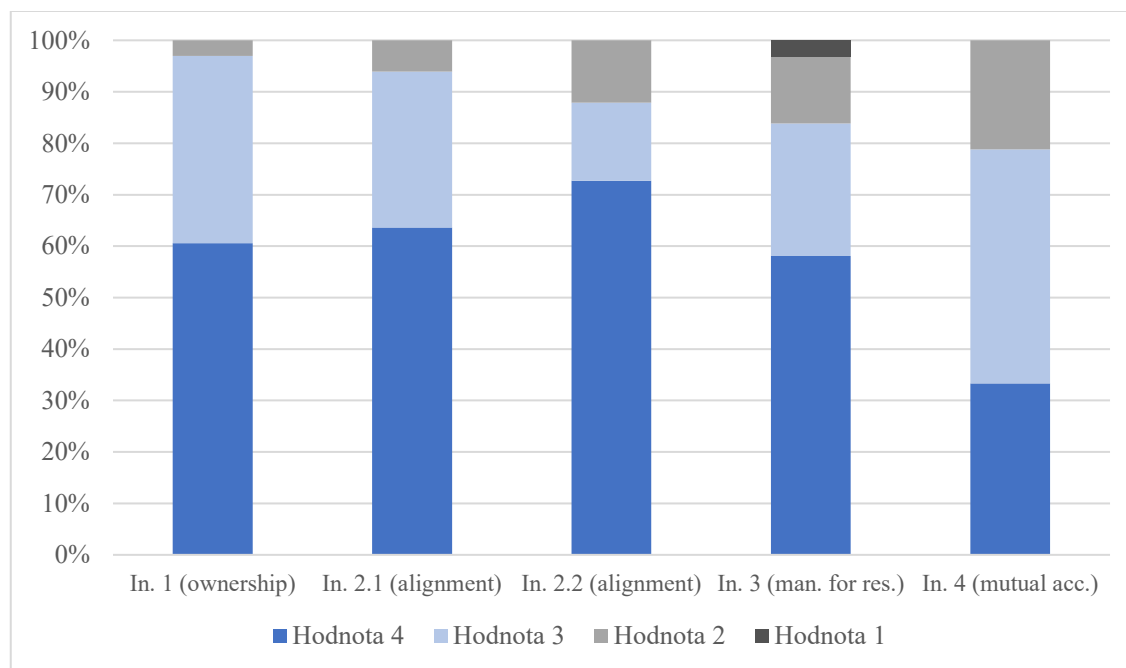
Tabulka 6: Relativní četnost výskytu hodnot 4 (silný důraz), 3 (spíše silný důraz), 2 (spíše slabý důraz) a 1 (slabý důraz) u jednotlivých indikátorů

	In. 1 (ownership)	In. 2.1 (alignment)	In. 2.2 (alignment)	In. 3 (man. for res.)	In. 4 (mutual acc.)
Hodnota 4	61%	64%	73%	58%	33%
Hodnota 3	36%	30%	15%	26%	45%
Hodnota 2	3%	6%	12%	13%	21%
Hodnota 1	0%	0%	0%	3%	0%

Dobrý přehled o důrazu na naplňování jednotlivých principů nabízí zanesení hodnot do grafu. Graf 1 znázorňuje pro každý indikátor relativní četnost výskytu jednotlivých

hodnot 1-4. Části sloupce v modrých odstínech společně ukazují procento pozorování, kdy byla jednotce přiřazena hodnota 4 nebo 3, tedy kumulativní relativní četnost hodnot silný nebo spíše silný důraz. Výška modré části sloupce tedy může sloužit jako jakýsi robustnější ukazatel míry důrazu.

Graf 1: Relativní četnost výskytu hodnot 4 (silný důraz), 3 (spíše silný důraz), 2 (spíše slabý důraz) a 1 (slabý důraz) u jednotlivých indikátorů

U principu ownership (indikátor 1) byl důraz na naplňování hodnocen jako silný (4) nebo spíše silný (3) u 97 % pozorování. Jen o něco nižší je toto procento u dvou indikátorů pro princip alignment – u indikátoru 2.1 je to 94 % a u indikátoru 2.2 88 %. U všech tří zmíněných indikátorů je navíc vysoké i procento pozorování s přiřazenou nejvyšší hodnotou 4 – u indikátorů 1 a 2.1 je to přes 60 % a u indikátoru 2.2 dokonce přes 70 %. U principů ownership a alignment je možné prohlásit, že na jejich naplňování byl v rámci zkoumaných projektů kladen většinou silný, případně spíše silný důraz.

Obdobný závěr je možné udělat u principu managing for results (indikátor 3), ačkoliv hodnoty 4 a 3 potažmo samotná hodnota 4 zde byly přiřazeny v menším procentu pozorování – konkrétně v 84 respektive 58 %.

U principu mutual accountability (indikátor 4) byla u největší části pozorování – 45 % – přiřazena hodnota 3 (spíše silný důraz). Nejvyšší hodnota 4 (silný důraz) byla přiřazena „jen“ ve 33 % pozorování a u 21 % byla dokonce přiřazena hodnota 2 (spíše slabý důraz).

Na naplňování principu mutual accountability byl tedy kladen silný důraz pouze ve třetině sledovaných projektů, ale v téměř 80 % případů byl na jeho naplňování kladen spíše silný nebo silný důraz.

4.2 Porovnání podle období realizace projektů

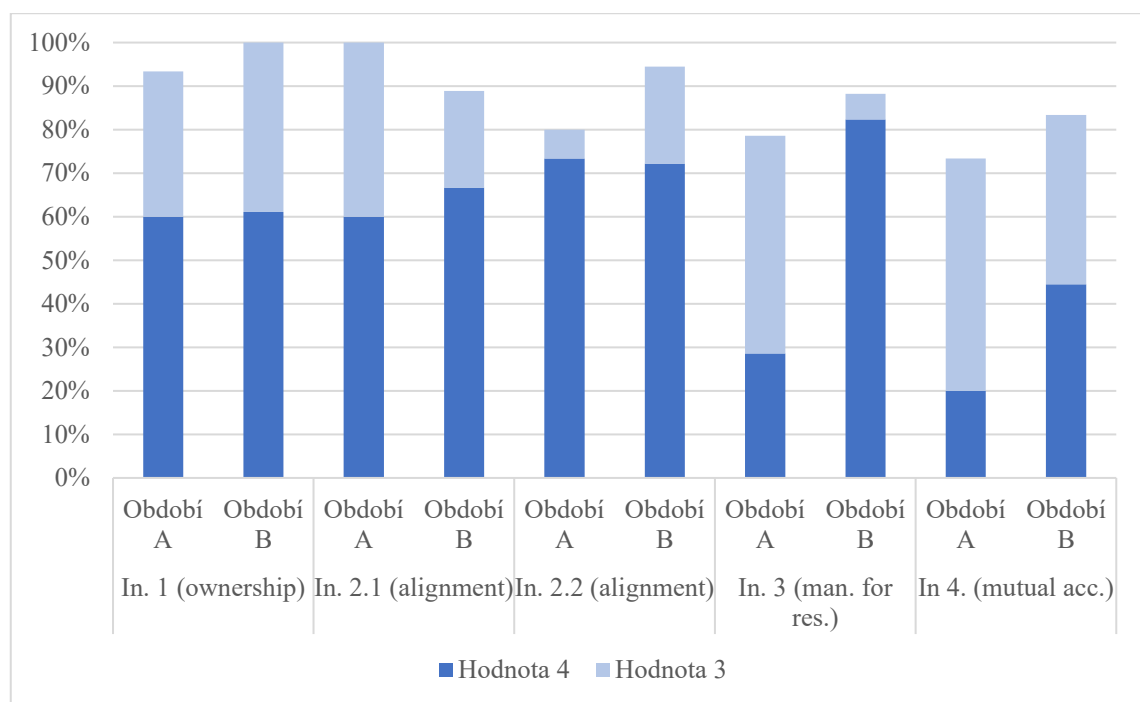
Nyní budou u každého indikátoru porovnány výsledky v období A (2009-2013) a období B (2017-2020) s cílem ověřit hypotézu H1, že větší důraz na naplňování principů byl kladen v prvním sledovaném období. Tabulka 7 zachycuje pro každý indikátor následující informace. V prvním řádku je uvedena relativní četnost výskytu jednotek s přiřazenou hodnotou 4 (silný důraz). Na druhém řádku je pak uvedena kumulativní relativní četnost výskytu jednotek s přiřazenou hodnotou 4 nebo 3 (silný nebo spíše silný důraz). Druhý řádek je tedy opět jakýmsi hrubším ukazatelem.

Tabulka 7: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a kumulativní relativní četnosti výskytu hodnot 4 a 3 (silný důraz a spíše silný důraz) v obdobích A (2009-2013) a B (2017-2020)

	Období A (2009-2013)	Období B (2017-2020)
In. 1 (ownership)		
Hodnota 4	60%	61%
Hodnoty 4 a 3	93%	100%
In. 2.1 (alignment)		
Hodnota 4	60%	67%
Hodnoty 4 a 3	100%	89%
In. 2.2 (alignment)		
Hodnota 4	73%	72%
Hodnoty 4 a 3	80%	94%
In. 3 (managing for results)		
Hodnota 4	29%	82%
Hodnoty 4 a 3	79%	88%
In. 4 (mutual accountability)		
Hodnota 4	20%	44%
Hodnoty 4 a 3	73%	83%

Rozdíl mezi sledovanými obdobími je lépe patrný v grafickém zobrazení, které nabízí graf 2. Dva sloupce vedle sebe vždy zobrazují porovnání dvou období A a B pro jeden indikátor. Tmavší část sloupce ukazuje procento výskytu hodnoty 4 a světlejší část procento výskytu hodnoty 3. Výška sloupce odpovídá procentu výskytu obou hodnot 3 a 4, které je v tabulce 2 uváděno vždy ve druhém řádku.

Graf 2: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a hodnoty 3 (silný důraz a spíše silný důraz) v obdobích A (2009-2013) a B (2017-2020)

Nyní budou postupně interpretovány výsledky s cílem ověřit hypotézu H1 pro každý ze 4 sledovaných principů. Interpretace výsledků byla vzhledem k malému vzorku problematická. Pro období A bylo platných 15 pozorování (u indikátoru 3 jen 14) a pro období B 18 pozorování (u indikátoru 3 jen 17) – i jedno chybné měření proto mohlo výsledek ovlivnit o několik procentních bodů. I proto byly brány v potaz jen dvě nejčastěji přiřazené hodnoty 4 a 3. Jako podmínka pro přijetí hypotézy bylo stanoveno, že relativní četnost výskytu hodnoty 4 musí být v období A (2009-2013) významně vyšší než v období B (2017-2020), a zároveň kumulativní relativní četnost výskytu hodnot 4 a 3 nesmí být v období A významně nižší než v období B. Pro zamítnutí hypotézy by naopak musela být relativní četnost výskytu hodnoty 4 v období B významně vyšší než v období A a kumulativní relativní četnost výskytu hodnot 4 a 3 by v období B nesměla být výrazně nižší než v období A. Splnění obou podmínek bylo vyžadováno za účelem větší jednoznačnosti interpretace.

Princip ownership byl operacionalizován indikátorem 1. Je-li brána v potaz pouze relativní četnost přiřazení hodnoty 4, tedy silný důraz, neukazuje se žádný významný rozdíl mezi obdobími A a B. Situace není výrazně jiná ani u porovnání kumulativní relativní četnosti výskytu hodnot 4 a 3. Hypotéza tedy pro princip ownership nemůže být přijata ani odmítnuta.

Pro operacionalizaci principu alignment byly použity dva indikátory – 2.1 a 2.2. Ani u jednoho z nich nejsou v porovnání mezi obdobími A a B průkazné rozdíly. U indikátoru 2.2 je sice kumulativní relativní četnost výskytu hodnot 4 a 3 v období B vyšší než v období A, kvůli absenci obdobného rozdílu u relativní četnosti výskytu hodnoty 4 ale není výsledek považován za průkazný. Pro tyto indikátory nelze hypotézu přijmout ani odmítnout.

Důraz na naplňování principu managing for results byl sledován pomocí indikátoru 3. Zde je u období B relativní četnost výskytu hodnoty 4, silný důraz, o 53 procentních bodů vyšší než u období A. Takový rozdíl je jistě možné považovat za průkazný. I procento výskytu hodnot 4 a 3 je v období B vyšší. U principu managing for results tedy je možné říct, že na jeho naplňování byl v období B (2017-2020) kladen silnější důraz než v období A (2009-2013), čímž byla pro tento princip odmítnuta hypotéza H1.

Princip mutual accountability byl operacionalizován indikátorem 4. I zde je pozorovatelný významný rozdíl mezi dvěma obdobími. Relativní četnost výskytu hodnoty 4 byla v období B o 24 procentních bodů vyšší než v období A. Rozdíl 10 procentních bodů byl pak pozorovatelný i u kumulativního relativního výskytu hodnot 4 a 3. I zde lze tedy konstatovat, že důraz na naplňování principu mutual accountability byl v období B (2017-2020) silnější než v období A (2009-2013), a lze tedy pro tento princip odmítnout hypotézu H1.

4.3 Porovnání podle státu realizace projektů

Pro zodpovězení vedlejší výzkumné otázky VVO1 budou nyní pro každý princip porovnány výsledky podle státu, ve kterém byly zkoumané projekty realizovány. Zde bylo opět naráženo na problém malého vzorku. Pro Etiopii bylo platných 12 pozorování, pro Kambodžu 7 (u indikátoru 3 jen 6) a pro Moldavsko 14 (u indikátoru 3 jen 13). U výsledků pro Kambodžu by byla interpretace pomocí relativní četnosti až příliš zkreslující, a proto nejsou tyto výsledky dále uváděny. Co se týče podmínek pro konstatování rozdílu, byl využit obdobný postup jako u předchozího ověřování hypotézy.

Byl vyžadován významný rozdíl v relativní četnosti výskytu hodnoty 4 a absence opačně směřujícího rozdílu kumulativní relativní četnosti výskytu hodnot 4 a 3.

Následující tabulka 8, podobně jako předchozí tabulka, opět uvádí relativní četnost výskytu hodnoty 4 a kumulativní relativní četnost výskytu hodnot 4 a 3. Tentokrát ale ve sloupcích nejsou srovnávána období, ale země realizace projektů.

Tabulka 8: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a kumulativní relativní četnosti výskytu hodnot 4 a 3 (silný důraz a spíše silný důraz) v Etiopii a Moldavsku

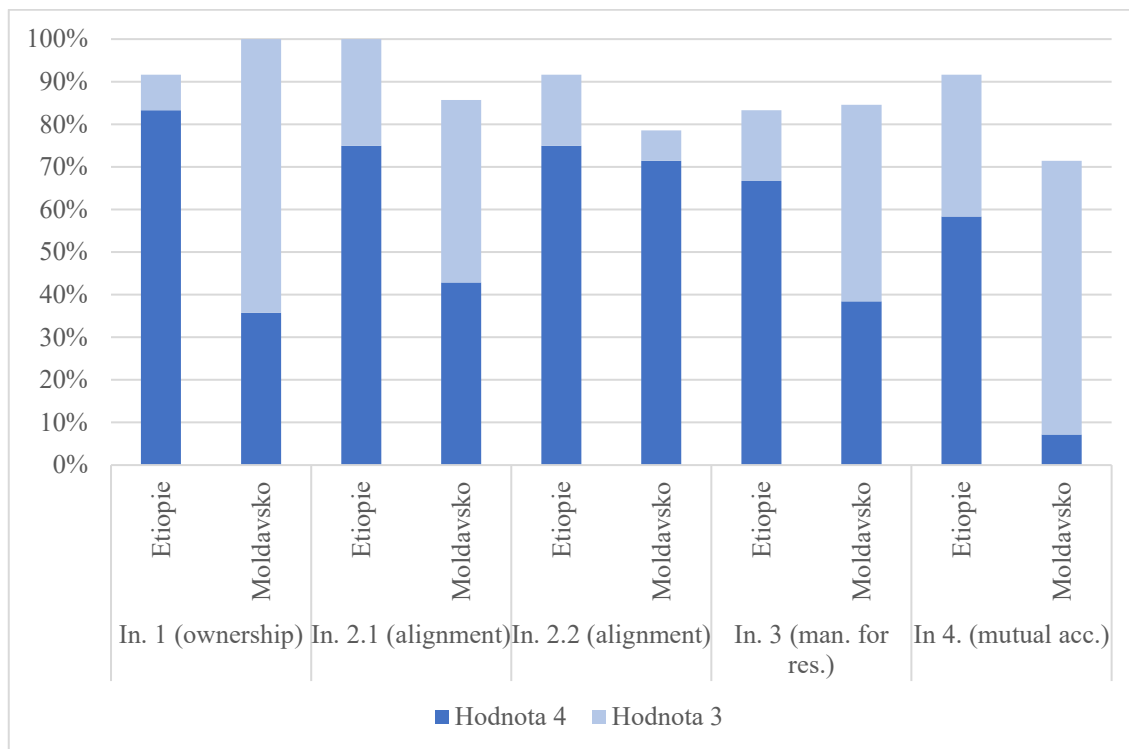
	Etiopie	Moldavsko
In. 1 (ownership)		
Hodnota 4	83%	36%
Hodnoty 4 a 3	92%	100%
In. 2.1 (alignment)		
Hodnota 4	75%	43%
Hodnoty 4 a 3	100%	86%
In. 2.2 (alignment)		
Hodnota 4	75%	71%
Hodnoty 4 a 3	92%	79%
In. 3 (managing for results)		
Hodnota 4	67%	38%
Hodnoty 4 a 3	83%	85%
In. 4 (mutual accountability)		
Hodnota 4	58%	7%
Hodnoty 4 a 3	92%	71%

I zde může být vhodnější porovnání ukázat pomocí grafu. Graf 3 (na následující stránce) nabízí vždy ve dvou sousedních sloupcích srovnání výskytu hodnot 4 a 3 podle státu realizace projektů.

U principu ownership (indikátor 1) je rozdíl patrný. U projektů v Etiopii bylo přiřazení nejvyšší hodnoty 4 o 47 procentních bodů častější než v Moldavsku. Kumulativní relativní četnost výskytu hodnot 4 a 3 ukazuje spíše opačný trend, rozdíl 8 procentních bodů ale není považován za významný. Vzhledem k počtu pozorování mohl být takový

rozdíl způsoben i jedním chybným měřením – rozdíl v relativní četnosti hodnoty 4 je výrazně jasnější, a celkově je tedy konstatován silnější důraz na naplňování principu ownership ve zkoumaných projektech v Etiopii.

Graf 3: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a hodnoty 3 (spíše silný důraz) v Etiopii a Moldavsku

U principu alignment je sice rozdíl pozorovatelný u indikátoru 2.1, kde byly dvě nejvyšší hodnoty 4 a 3 častěji přiřazovány projektům v Etiopii, u indikátoru 2.2 ale rozdíl není podle stanovených podmínek možné považovat za dostatečně významný. Pro alignment proto není s dostatečnou jistotou možné dát na otázku VVO1 jasnou odpověď.

Princip managing for results operacionalizovaný indikátorem 3 ukazuje mezi dvěma zeměmi významný rozdíl. Nejvyšší hodnota 4 byla u etiopských projektů přiřazena v 67 % pozorování, což je o 29 procentních bodů více než u projektů v Moldavsku. Společný výskyt hodnot 4 a 3 byl v obou zemích prakticky vyrovnaný, přesto je ale možné konstatovat, že zde je pozorovatelný rozdíl.

U principu mutual accountability (indikátor 4) byla v Etiopii hodnota 4 (silný důraz) přiřazena v 58 % pozorování, u Moldavska byla relativní četnost výskytu o 51 procentních bodů nižší. Stejný trend je možné sledovat i u kumulativní relativní četnosti

výskytu hodnot 4 (silný důraz) a 3 (spíše silný důraz) – rozdíl 21 procentních bodů. Rozdíl je tedy i zde jasně patrný.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zmapovat, jaký důraz byl kladen ve zkoumaných bilaterálních projektech české ZRS na naplňování principů ownership, alignment, managing for results a mutual accountability, ke kterému se ČR zavázala v Pařížské deklaraci o efektivnosti rozvojové pomoci a pozdějších dokumentech. Porovnáním výsledků za období 2009-2013 a 2017-2020 měla být také ověřena hypotéza vycházející z odborné literatury, podle které od roku 2011 důraz na naplňování pařížských principů klesal. Vedlejší výzkumná otázka také hledala souvislost mezi důrazem na naplňování principů a zemí, ve které byly projekty realizovány. Výzkum byl proveden metodou obsahové analýzy ročních a závěrečných zpráv projektů české ZRS v Etiopii, Kambodži a Moldavsku v daných obdobích.

Jak již bylo zmíněno, zásadním omezením tohoto výzkumu je malá velikost vzorku a jeho neznámá reprezentativnost. Obojí je způsobeno dostupností dat. Původní projekt počítal s analýzou všech zpráv za dané období, a to jen za projekty v Etiopii, čímž by byl pro tuto zemi eliminován problém s reprezentativností dat. To ale nebylo možné. Do použitého vzorku vstupuje oproti původnímu plánu kromě období realizace ještě jedna proměnná – stát realizace. Výsledky ukazují mezi státem realizace a silou důrazu na naplňování principů poměrně významnou korelaci. Některé státy jsou navíc v každém období zastoupeny v různé míře, což opět komplikuje interpretaci výsledků. Jakákoliv zobecnění výsledků na celou populaci projektů české bilaterální ZRS ve zkoumaných státech nebo obecně tak lze činit jen velmi opatrně a pouze na úrovni celkových trendů.

Za silnou stránku výzkumu lze naopak považovat spolehlivost měření. Při kontrolním kódování bylo dosaženo vysokého procenta shody a po této stránce jsou tedy výsledky spolehlivé.

Pro zodpovězení výzkumné otázky VO1 bylo zjištěno, že na naplňování principů ownership, alignment a managing for results byl ve více než 80 % případů kladen silný nebo spíše silný důraz. Projektů, které na naplňování kladly přímo silný důraz, byla u každého principu více než polovina. Na naplňování principu mutual accountability byl silný důraz kladen méně často, jen u třetiny projektů, celkově ale podíl projektů, kde byl na naplňování kladen spíše silný nebo silný důraz, opět dosahoval téměř 80 %. V případě těchto výsledků je možné provést i opatrné zobecnění závěrů na všechny bilaterální projekty české ZRS. Výsledky jsou v souladu se závěry Peer Review OECD (2016, s.

60), která také shledala u principu mutual accountability významné rezervy. Že mutual accountability je nejslaběji naplňovaný princip, vychází také z případové studie české ZRS v Kambodži, kterou provedl Martin Ocknecht (2016, s. 90) ve své diplomové práci.

Pro ověření hypotézy H1 bylo srovnáno naplňování principů v obdobích 2009-2013 a 2017-2020. Hypotéza předpokládala u každého principu v prvním období silnější důraz na naplňování než ve druhém období. Kvůli malému počtu pozorování bylo k jejímu přijetí nebo odmítnutí přistupováno velmi opatrně. U principů ownership a alignment nebyla kvůli malým rozdílům mezi obdobími ani přijata, ani odmítnuta. Průkaznější výsledky byly zjištěny u principů managing for results a mutual accountability, kdy byl celkově důraz na naplňování principů významně silnější v období 2017-2020 než 2009-2013, což umožnilo hypotézu H1 pro tyto principy odmítnout. Zřejmě tedy existují jiné a silnější faktory, které důraz na naplňování ovlivňovaly, a mezinárodní důraz na naplňování pařížských principů tak není zcela klíčový. Jako možné vysvětlení, které by ale bylo třeba podpořit výzkumem, se nabízí obecně zvyšující se kvalita české ZRS. O té hovoří OECD – v Peer Review (2016) i Mid-term Review (Endoh 2019) – i Ondřej Horký-Hluchář (2019) ve své metaanalýze evaluačních zpráv. Na druhou stranu bylo ale autorem práce během procházení zpráv pozorováno, že i projekty, které se subjektivně jevily jako úspěšné a naplnily své cíle, někdy na naplňování pařížských principů nekladly silný důraz. Spojitost mezi „úspěšností“ projektů a jejich naplňováním pařížských principů není prokázána.

Vedlejší výzkumná otázka VVO1 se ptala na možný rozdíl v důrazu na naplňování jednotlivých principů v závislosti na zemi, kde byly projekty realizovány. Zde bylo pracováno s výsledky z Etiopie a Moldavska, kde bylo pro každý princip alespoň 12 platných pozorování. U principu alignment nebylo možné na otázku jednoznačně odpovědět. U principů ownership, managing for results a mutual accountability ale skutečně byl patrný rozdíl. U všech tří principů byl na jejich naplňování ve zkoumaných projektech kladen významně silnější důraz v Etiopii než v Moldavsku. Vzhledem k poměrně významnému naměřenému rozdílu se nabízí tento závěr alespoň na úrovni trendu zobecnit i na další české projekty realizované v daných státech. Pro ověření takového tvrzení by ale bylo třeba provést další výzkum. Pokud by se závěry potvrdily, byly by poměrně překvapivé – Ondřej Horký-Hluchář (2019) došel k závěru, že celková kvalita projektů je vyrovnaná mezi státy – jak již ale bylo zmíněno, spojitost mezi „celkovou kvalitou“ a naplňováním pařížských principů není jasná. Případný výzkum

ověřující tento závěr by bylo nutné provést na reprezentativním vzorku. Bylo by také vhodné zahrnout i další státy s cílem ověřit, zda se podobná korelace objevuje i jinde, a zda lze hovořit o kauzálním vztahu. Už v tuto chvíli ale může být závěr o silnějším důrazu na naplňování některých principů ve zkoumaných projektech podnětem pro vnitřní diskusi v ČRA.

Celkově se této bakalářské práci podařilo z větší části odpovědět na vytyčené výzkumné otázky a částečně také ověřit stanovenou hypotézu. Interpretace výsledků je ovšem zatížena problémem malého vzorku s nepříliš jasnou reprezentativností. Závěry práce přesto mohou být zajímavým příspěvkem do výzkumu v této oblasti a přinášejí nové poznatky vztažené přímo k naplňování pařížských principů na úrovni jednotlivých projektů české ZRS. Výzkum byl proveden na veřejně nedostupných ročních a závěrečných zprávách, tedy na datech, která podle dostupných informací zatím podobně zkoumána nebyla. Ze závěrů navíc vyplývají náměty na další výzkum – například jaké jsou rozdíly v důrazu na naplňování pařížských principů v různých partnerských zemích české ZRS, a čím jsou tyto rozdíly způsobeny. Obdobně by mohla být zkoumána souvislost mezi důrazem na naplňování pařížských principů a tím, jaká organizace projekt realizovala. V neposlední řadě by byl přínosný také výzkum, který by obdobné otázky jako tato práce zkoumal na základě jiných dat – například rozhovorů s pracovníky ČRA, MZV a organizací, které projekty realizují.

SUMMARY

In this thesis, a content analysis was conducted of 33 final and annual reports on the projects of development cooperation of the Czech Republic in Cambodia, Ethiopia, and Moldova in the years 2009-2013 and 2017-2020. The goal was to find out, how strong was the emphasis placed on the implementation of the principles of the effectiveness of the development cooperation as defined in the Paris Declaration on Aid Effectiveness (2005) and Accra Agenda for Action (2008). Principles of *ownership*, *alignment*, *managing for results* and *mutual accountability* were observed. The main limitation of this research was the small size of the sample and its unknown representativeness. Any possibility of generalization of the conclusions made was thus complicated.

Based on this research, it was concluded that for the principles of ownership, alignment and managing for results, the emphasis placed on their implementation was strong or rather strong for over 80% of the projects analysed. For more than half of the projects, the emphasis was rated as strong. For the principle of mutual accountability, only a third of the projects placed a strong emphasis on its implementation. However, when taking into account both strong and rather strong ratings, the proportion of the projects reached almost 80 % again. For this conclusion, a cautious generalisation can be made on the whole official development assistance of the Czech Republic. It is in line with the findings of other studies (OECD 2016, p. 60; Ocknecht 2016, p. 90) that conclude that the implementation of mutual accountability has the most serious shortcomings of all the principles in the Czech context.

Secondly, a hypothesis was tested that assumed that the emphasis on the implementation of the principles in the analysed projects was stronger in the period 2009-2013 than 2017-2020. This was based on the academic literature describing a declining emphasis on the principles since the adoption of the Busan Partnership for Effective Development Co-operation in 2011. The hypothesis could not be accepted nor rejected for the principles of ownership and alignment because of unconvincing differences between the periods. However, for the principles of managing for results and mutual accountability, the emphasis placed on their implementation was stronger in the period of 2017-2020 than in 2009-2013 and the hypothesis was thus rejected.

Lastly, the difference between the projects in Ethiopia and Moldova was compared. For alignment, the difference could not be interpreted but for ownership, managing for results

and mutual accountability, the emphasis on their implementation was considerably stronger in Ethiopia than in Moldova. This could be, again, cautiously generalised to the entire population of Czech bilateral projects in the two countries, however, further research would be needed to verify this conclusion. The potential reasons behind this difference should also be examined.

POUŽITÁ LITERATURA

Oficiální dokumenty

ČR. Část 1 zákona č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů - znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2022 [cit. 17. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151>

ČRA, 2010. *Zpráva o činnosti České rozvojové agentury ve druhém pololetí roku 2009* [online]. Praha: ČRA [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Vyrocnizprava-2009.pdf>

ČRA, 2011. *Česká rozvojová agentura Výroční zpráva 2010* [online]. Praha: ČRA [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Vyrocnizprava-CRA-2010.pdf>

ČRA, 2012. *Česká rozvojová agentura Výroční zpráva 2011* [online]. Praha: ČRA [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Vyrocnizprava-CRA-2011_Final.pdf

ČRA, 2018. *Zpráva o činnosti České rozvojové agentury: Výroční zpráva 2017* [online]. Praha: ČRA [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Vyrocnizprava-CRA-2017.pdf>

ČRA, 2021. *Zpráva o činnosti České rozvojové agentury: Výroční zpráva 2020* [online]. Praha: ČRA [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/CRA-vyrocnizprava-2020.pdf>

ENDOH, Mayumi, 2019. *Czech Republic Mid-term Review: 13 June, Prague* [online]. OECD [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/peer-reviews/DAC-mid-term-Czech-Republic-2019.pdf>

IMF, 2000. *Poverty Reduction Strategy Papers: Progress in Implementation* [online]. [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/np/prsp/2000/prsp.htm>

MZV ČR, 2009. *Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017* [online]. Praha [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Koncepce-zahranicni-rozvojove-spoluprace-ceske-republiky-na-obdobi-2010-2017.pdf>

content/uploads/2016/09/Koncepce-zahranicni-rozvojove-spoluprace-na-obdobi-2010-2017.pdf

MZV ČR, 2017. *Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018-2030* [online]. Praha [cit. 2021-6-7]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/2583329/strategie_mzv_2017_A4_09.pdf

MZV ČR, 2021. *Metodika zahraniční rozvojové spolupráce České republiky* [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/metodika_zrs_cr_1.html

OECD, 2003. *Rome Declaration on Harmonisation* [online]. [cit. 2022-01-26]. ISBN 92-64-19982-9. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/31451637.pdf>

OECD, 2005. *Paris Declaration on Aid Effectiveness* [online]. Paris: OECD Publishing [cit. 2021-9-7]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9789264098084-en>

OECD, 2008b. *Accra Agenda for Action* [online]. Paris: OECD Publishing [cit. 2021-9-7]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9789264098107-en>

OECD, 2011. *Busan Partnership for Effective Development Co-operation* [online]. [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/54de7baa-en>

OECD, 2012. *Aid Effectiveness 2011: Progress in Implementing the Paris Declaration* [online]. Paris: OECD Publishing [cit. 2021-6-7]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/9789264125780-en>

OECD, 2016. *OECD Development Co-operation Peer Reviews: Czech Republic 2016* [online]. Paris, 2016-10-18 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: [doi:10.1787/9789264264939-en](https://doi.org/10.1787/9789264264939-en)

OECD/DAC, 1996. *Shaping the 21st Century: The Contribution of Development Co-operation* [online]. Paříž: OECD [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/2508761.pdf>

OSN, 2003. *Monterrey Consensus* [online]. [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.198_11.pdf

Vláda ČR, 2007. *Statut Rady pro zahraniční rozvojovou spolupráci* [online]. Praha [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/75674/UV_1439_2007_Priloha.pdf

WOOD, Bernard, Dorte KABELL, Nansozi MUWANGA a Francisco SAGASTI, 2008. *Synthesis Report on the First Phase of the Evaluation of the Implementation of the Paris Declaration* [online]. Kodaň: Ministry of Foreign Affairs of Denmark [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/evaluation/dcdndep/40888983.pdf>

WOOD, Bernard, Julia BETTS, Florence ETTA, Julian GAYFER, Dorte KABELL, Naomi NGWIRA, Francisco SAGASTI a Mallika SAMARANAYAKE, 2011. *The Evaluation of the Paris Declaration, Final Report* [online]. Copenhagen: Danish Institute for International Studies [cit. 2021-9-11]. ISBN 978-87-7605-437-3. Dostupné z: <https://www.oecd.org/derec/dacnetwork/48152078.pdf>

Odborné články

BROWN, Stephen, 2017. Foreign Aid and National Ownership in Mali and Ghana. *Forum for Development Studies* [online]. **44**(3), 335-356 [cit. 2021-9-10]. ISSN 0803-9410. Dostupné z: doi:10.1080/08039410.2017.1344728

BROWN, Stephen, 2020. The Rise and Fall of the Aid Effectiveness Norm. *The European Journal of Development Research* [online]. **32**(4), 1230-1248 [cit. 2021-6-7]. ISSN 0957-8811. Dostupné z: doi:10.1057/s41287-020-00272-1

EASTERLY, William, 2002. The cartel of good intentions: The problem of bureaucracy in foreign aid. *The Journal of Policy Reform* [online]. **5**(4), 223-250 [cit. 2022-05-02]. ISSN 1384-1289. Dostupné z: doi:10.1080/1384128032000096823

EYBEN, Rosalind, 2013. Struggles in Paris: The DAC and the Purposes of Development Aid. *The European Journal of Development Research* [online]. **25**(1), 78-91 [cit. 2022-04-04]. ISSN 0957-8811. Dostupné z: doi:10.1057/ejdr.2012.49

HABRAKEN, Rik, Lau SCHULPEN a Paul HOEBINK, 2017. Putting promises into practice: The New Aid Architecture in Uganda. *Development Policy Review* [online]. **35**(6), 779-795 [cit. 2022-01-25]. ISSN 09506764. Dostupné z: doi:10.1111/dpr.12294

HORKÝ-HLUCHÁŇ, Ondřej, 2019. *Kvalita roste, veřejná správa boduje, ale kde jsou kapacity? Souhrnná analýza evaluací rozvojové spolupráce* [online]. Praha: Ústav

mezinárodních vztahů [cit. 2021-9-11]. Dostupné z: <https://www.iir.cz/kvalita-rozvoje-spoluprace-roste-verejna-sprava-boduje-ale-kde-jsou-kapacity>

KEIJZER, Niels a David BLACK, 2020. Special issue introduction Ownership in a post-aid effectiveness era: Comparative perspectives. *Development Policy Review* [online]. **38**(S1) [cit. 2022-01-26]. ISSN 0950-6764. Dostupné z: doi:10.1111/dpr.12490

KEIJZER, Niels, Stephan KLINGEBIEL a Fabian SCHOLTES, 2020. Promoting ownership in a “post-aid effectiveness” world: Evidence from Rwanda and Liberia. *Development Policy Review* [online]. **38**(S1) [cit. 2021-9-10]. ISSN 0950-6764. Dostupné z: doi:10.1111/dpr.12469

KIM, Eun Mee a Jae Eun LEE, 2013. BUSAN AND BEYOND: SOUTH KOREA AND THE TRANSITION FROM AID EFFECTIVENESS TO DEVELOPMENT EFFECTIVENESS. *Journal of International Development* [online]. **25**(6), 787-801 [cit. 2021-9-10]. ISSN 09541748. Dostupné z: doi:10.1002/jid.2938

LI, Xiaoyun, Jing GU, Samuel LEISTNER a Lidia CABRAL, 2018. Perspectives on the Global Partnership for Effective Development Cooperation. *IDS Bulletin* [online]. **49**(3) [cit. 2022-04-21]. ISSN 02655012. Dostupné z: doi:10.19088/1968-2018.153

MARTINI, Jessica, Roch MONGO, Hyppolite KALAMBAY, Anne FROMONT, Nathalie RIBESSE a Bruno DUJARDIN, 2012. *Aid effectiveness from Rome to Busan: some progress but lacking bottom-up approaches or behaviour changes* [online]. **17**(7), 931-933 [cit. 2021-9-10]. ISSN 13602276. Dostupné z: doi:10.1111/j.1365-3156.2012.02995.x

MAWDSLEY, Emma, Laura SAVAGE a Sung-Mi KIM, 2014. A ‘post-aid world’? Paradigm shift in foreign aid and development cooperation at the 2011 Busan High Level Forum. *The Geographical Journal* [online]. **180**(1), 27-38 [cit. 2021-9-10]. ISSN 00167398. Dostupné z: doi:10.1111/j.1475-4959.2012.00490.x

OUÉDRAOGO, Hamidou Benoit, 1992. *L'appropriation des projets de développement: le cas des Micro-réalisations au Burkina Faso* [online]. [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: http://semaphore.uqar.ca/id/eprint/477/1/APPROPRIATION_DES_PROJETS.pdf

RAFFINOT, Marc, 2010. L'appropriation (ownership) des politiques de développement: de la théorie à la pratique. *Mondes en développement* [online]. (1), 87-104 [cit. 2022-01-

26]. ISSN 0302-3052. Dostupné z: <https://www.cairn.info/revue-mondes-en-developpement-2010-1-page-87.htm>

Internetové zdroje

ČRA, a. *Vzorové dokumenty – Roční zpráva o realizaci projektu ZRS*. Dostupné také z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

ČRA, b. *Vzorové dokumenty – Závěrečná zpráva o realizaci projektu ZRS*. Dostupné také z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

KURZY.CZ. USD průměrné kurzy 2020, historie kurzů měn. *Kurzy.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/USD-americky-dollar/2020/>

MZV ČR, a. *Evaluační zprávy. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/evaluace/evaluacni_zpravy/index.html

MZV ČR, b. *Koordinace ZRS. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koordinace_zrs/index.html

OECD, 2008a. *The Accra Agenda for Action: Summary* [online]. [cit. 2022-01-26]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/45827311.pdf>

OECD, 2021. *Development Co-operation Profiles* [online]. Paris: OECD Publishing [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: doi:10.1787/2dcf1367-en

OECD, a. *Countries, Territories and Organisations Adhering to the Busan Partnership for Effective Development Co-operation* [online]. OECD [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/busanadherents.htm>

OECD, b. *Endorsements to the Paris Declaration and the Accra Agenda for Action (AAA)* [online]. OECD [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/countriesterritoriesandendorsementstotheparisdeclarationandaaa.htm>

OECD, c. *The Paris Declaration on Aid Effectiveness: Five Principles for Smart Aid*. [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/dac/effectiveness/45827300.pdf>

Kvalifikační práce

LUDASOVÁ, Denisa, 2011. *Pařížská deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci v politikách vyspělých dárců: východiska, dimenze, implementace*. Praha. Dostupné také z: https://vskp.vse.cz/28953_parizska_deklarace_oeffektivnosti_rozvojove_pomoci_vpolitikach_vyspelych_darcu_vychodiska_dimenze_implementation. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů. Vedoucí práce Eva Cihelková.

MEKÝŠOVÁ, Kamila, 2018. *Impact of the immigration crisis on the European public debate - Europeanization of the national public spheres in Austria and Germany*. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/99341>. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce Viera Knutelská.

OCKNECHT, Martin, 2016. *Česká rozvojová spolupráce: Naplňování principů Pařížské deklarace o efektivnosti rozvojové pomoci*. Praha. Dostupné také z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/77864>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd. Vedoucí práce Ondřej Horký-Hluchář.

PEŠTOVÁ, Michaela, 2012. *Hodnocení efektivnosti zahraniční rozvojové spolupráce Česka v období 1996-2010*. Praha. Dostupné také z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/45049>. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta. Vedoucí práce Josef Novotný.

Další zdroje

Rozhovor s dlouholetou projektovou manažerkou ČRA. Sídlo ČRA, Praha 31. 3. 2022.

Příručky

HENDL, Jan, 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0982-9.

KRIPPENDORFF, Klaus, 2013. *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Third Edition. SAGE Publications. ISBN 978-1-4129-8315-0.

NEUENDORF, Kimberly A., 2002. *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks:
SAGE Publications. ISBN 0-7619-1978-3.

SEZNAM ANALYZOVANÝCH ZPRÁV

Cesta k předškolnímu inkluzivnímu vzdělávání v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2011. ADRA, o.s., 2012. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: CzDA-MD-2010-12-11240.

Increasing Employment of Young Women and Men in Leather Sector through Improved Quality of Vocational Education and Support for Business in SNNPR, Ethiopia II: Roční zpráva za rok 2018. Člověk v tísni, o. p. s., 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: ET-2016-038-DO-11330.

Komplexní podpora rozvoje statistiky obyvatelstva a demografie v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2013. Univerzita Karlova, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/04, 03/2014/04, 03/2015/04, 03/2016/04, 03/2017/04.

Nový impulz pro rozvoj podnikání v moldavském regionu Sever: Roční zpráva za rok 2018. Člověk v tísni, o. p. s., 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2017/05.

Participativní rozvoj produktivní krajiny v zóně Sidama, SNNPR, Etiopie: Závěrečná zpráva. Člověk v tísni, o. p. s., 2021. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: ET-2019-064-DO-31130.

Podpora a asistence sociálnímu sektoru v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2018. Charita ČR, 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: MD-2017-037-DO-16010.

Podpora inkluzivního přístupu ke vzdělávání ve woredách Dilla a Hossana: Závěrečná zpráva. Člověk v tísni, o. p. s., 2021. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: ET-2017-032-DO-11120.

Podpora prevence a léčby diabetu v Kišiněvě a 5 vybraných jižních oblastech Moldavska: Roční zpráva za rok 2013. Charita ČR, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/08, 03/2014/03, 03/2015/03, 03/2016/03, 03/2017/03.

Podpora rozvoje ekologického zemědělství v Moldavsku: Závěrečná zpráva. Charita ČR, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/04.

Podpora rozvoje zemědělského poradenství v Etiopii: Roční zpráva za rok 2013. Člověk v tísni, o. p. s., 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: CzDA-ET-2013-10-31166.

Podpora transformace a komunitních služeb pro osoby s mentálním postižením a duševním onemocněním v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2020. Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví, z. s., 2021. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: MD-2019-082-DO-16010.

Podpora tvorby národní koncepce pro práci s opuštěnými dětmi: Závěrečná zpráva. Charita ČR, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/06.

Podpora živobytí a zlepšení výživy pomocí kvalitnějších komunitních služeb: Závěrečná zpráva. Člověk v tísni, o. p. s., 2021. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 02-ČRA20-12_06.

Pomoc dětem s PAS a jinými genetickými poruchami v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2018. ADRA, o. p. s., 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: MD-2018-083-DO-16010.

Program sociální péče a inkluzivního vzdělávání pro děti s postižením v provincii Takeo: Roční zpráva za rok 2013. Charita ČR, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 09/2013/06, 09/2014/03, 09/2015/03.

Rozšíření aplikace holistického managementu krajiny a „Climate Smart Agriculture“ v Arba Minch Zuria Woreda, SNNPR, Etiopie: Závěrečná zpráva. Mendelova univerzita v Brně, 2022. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: ET-2019-064-DO-31130.

Rozšiřování úspěšného modelu inkluzivního předškolního vzdělávání v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2013. ADRA, o.s., 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/01.

Rozvoj kapacit v oblasti environmentální geologie – mapování georizik včetně hydrogeologických podmínek v oblastech Dila a Hosaina, Etiopie: Závěrečná zpráva. Česká geologická služba, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: CzDA-RO-ET-2012-1 -74010.

Rozvoj kapacit v oblasti inženýrské geologie a hydrogeologie v Etiopii: Závěrečná zpráva. Aquatest, a.s., 2013. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: CzDA-ET-2010-3-14010.

Rozvoj tržního odvětví s bioplynárnami pro zajištění udržitelných zdrojů energie v Kambodži: Roční zpráva za rok 2013. Člověk v tísni, o. p. s., 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 09/2011/04, 09/2012/01, 09/2013/01, 09/2014/04.

Rozvoj udržitelného organického zemědělství v Moldavsku: Roční zpráva za rok 2018. Člověk v tísni, o. p. s., 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: MD-2015-093-DO-31165/3.

Zajištění kvality a dostupnosti zdravotně sociálních služeb v Moldavsku 2019-2022: Roční zpráva za rok 2019. Charita ČR, 2020. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: MD-2019-081-DO-16010.

Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v malých městech zóny Sidama, SNNPR, Etiopie: Roční zpráva za rok 2013. Sidama Water Supply III, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: CzDA-ET-2011-15-14031

Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou zóny Sidama, SNNPR, Etiopie, III - Inventarizace vodních zdrojů zóny Sidama: Roční zpráva za rok 2018. Člověk v tísni, o. p. s., 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: ET-2015-077-FO-14021.

Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou zóny Sidama, SNNPR, Etiopie, III - Zajištění přístupu k pitné vodě pro obyvatele woredy Loka Abaya v zóně Sidama: Roční zpráva za rok 2018. Sidama Water Supply IV, 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: ET-2015-077-FO-14021.

Zdraví pro matky a děti v Kambodži: Závěrečná zpráva. Člověk v tísni, o. p. s., 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 09/2010/01, 09/2011/03, 09/2012/02, 09/2013/02.

Zlepšení kvality poskytované zdravotní péče v provincii Kampong Chhnang: Roční zpráva za rok 2018. Charita ČR, 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: KH-2018-107-DO-12220.

Zlepšení kvality středoškolského vzdělávání v Kambodži: Roční zpráva za rok 2018. Člověk v tísni, o. p. s., 2019. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: KH-2018-106-DO-11320.

Zlepšení sektoru WASH v provincii Kampong Chhnang, Kambodža: Roční zpráva za rok 2020. Diakonie ČCE, 2021. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: KH-2020-065-DO-11110.

Zlepšení zdraví, hygieny a sanitace ve vybraných městech a vesnicích zóny Sidama, Etiopie (SNNPR): Závěrečná zpráva. Člověk v tísni, o. p. s., 2021. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 02/2017/09.

Zvýšení kvality a dostupnosti zdravotně-sociálních služeb domácí péče: Závěrečná zpráva. Charita ČR, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/02.

Zvyšování konkurenceschopnosti a efektivity moldavských malých a středních zemědělců pomocí jejich orientace na produkci s vysokou přidanou hodnotou u vybraných cílových skupin v oblastech Ungheni, Anenii Noi, Cahul: Závěrečná zpráva. Česká zemědělská univerzita, 2014. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: 03/2013/05.

Zvyšování uplatnitelnosti absolventů technických oborů na pracovním trhu v Kambodži: Roční zpráva za rok 2019. Člověk v tísni, o. p. s., 2020. Interní dokument ČRA. Identifikační číslo projektu: KH-2019-067-DO-11330.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky

Tabulka 1: Kódovací schéma pro indikátor 1, který operacionalizuje princip ownership (strana 25)

Tabulka 2: Kódovací schéma pro indikátor 2.1, který operacionalizuje princip alignment (strana 26)

Tabulka 3: Kódovací schéma pro indikátor 2.2, který operacionalizuje princip alignment (strana 27)

Tabulka 4: Kódovací schéma pro indikátor 3, který operacionalizuje princip managing for results (strana 28)

Tabulka 5: Kódovací schéma pro indikátor 4, který operacionalizuje princip mutual accountability (strana 29)

Tabulka 6: Relativní četnost výskytu hodnot 4 (silný důraz), 3 (spíše silný důraz), 2 (spíše slabý důraz) a 1 (slabý důraz) u jednotlivých indikátorů (strana 31)

Tabulka 7: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a kumulativní relativní četnosti výskytu hodnot 4 a 3 (silný důraz a spíše silný důraz) v obdobích A (2009-2013) a B (2017-2020) (strana 33)

Tabulka 8: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a kumulativní relativní četnosti výskytu hodnot 4 a 3 (silný důraz a spíše silný důraz) v Etiopii a Moldavsku (strana 36)

Grafy

Graf 1: Relativní četnost výskytu hodnot 4 (silný důraz), 3 (spíše silný důraz), 2 (spíše slabý důraz) a 1 (slabý důraz) u jednotlivých indikátorů (strana 32)

Graf 2: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a hodnoty 3 (silný důraz a spíše silný důraz) v obdobích A (2009-2013) a B (2017-2020) (strana 34)

Graf 3: Porovnání relativní četnosti výskytu hodnoty 4 (silný důraz) a hodnoty 3 (spíše silný důraz) v Etiopii a Moldavsku (*strana 37*)

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

ČRA – Česká rozvojová agentura

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci

GPEDC – Globální partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci (Global Partnership for Effective Development Co-operation)

HLF – High Level Forum

HND – Hrubý národní produkt

In. – Indikátor

MDGs – Rozvojové cíle tisíciletí (Millennium development goals)

MZV ČR – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

ODA – Official development assistance

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)

OECD/DAC – Výbor pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Development Assistance Committee of the Organisation for Economic Co-operation and Development)

ORS – Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Ministerstva zahraničních věcí České republiky

OSN – Organizace spojených národů

ZRS – Zahraniční rozvojová spolupráce

ZÚ – Zastupitelský úřad

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Předepsaná struktura narativní části závěrečné zprávy o realizaci projektu ZRS

Příloha 2: Předepsaná struktura narativní části roční zprávy o realizaci projektu ZRS

Příloha 3: Výsledky kódování (včetně testu spolehlivosti a výsledků prvního měření před úpravou kódovacího schématu a definice kódovací jednotky) (*přiloženo jako soubor MS Excel v SIS*)

PŘÍLOHY

Příloha 1: Předepsaná struktura narativní části závěrečné zprávy o realizaci projektu ZRS

Závěrečná zpráva o realizaci projektu ZRS

- 1. Shrnutí**
- 2. Hodnocení aktivit, výstupů, cílů a rozvojového záměru projektu**
 - 2.1 Celkové zhodnocení aktivit a výstupů ve vztahu k plánu aktivit a indikátorům pro výstupy
 - 2.2 Dosažení cílů projektu ve vztahu k indikátorům pro cíle projektu
 - 2.3 Přínos k naplnění rozvojového záměru projektu
- 3. Hodnocení řízení projektu**
 - 3.1 Hodnocení managementu projektu
 - 3.2 Spolupráce s místními zaměstnanci/zaměstnankyněmi a subdodavateli
 - 3.3 Hodnocení spolupráce s partnerskými organizacemi a jejich příspěví k realizaci projektu
 - 3.4 Hodnocení monitoringu projektu
- 4. Hodnocení kvality a udržitelnosti projektu v průběhu realizace projektu**
 - 4.1 Podpora projektu ze strany země příjemce
 - 4.2 Vlastnictví projektu příjemci
 - 4.3 Sociální a kulturní faktory
 - 4.4 Rovný přístup k mužům a ženám
 - 4.5 Vhodná technologie
 - 4.6 Dopady na životní prostředí
 - 4.7 Ekonomická a finanční životaschopnost projektu
 - 4.8 Management a organizace
- 5. Hodnocení projektu z hlediska relevance, efektivnosti, efektivity a udržitelnosti**
 - 5.1 Relevance
 - 5.2 Efektivnost
 - 5.3 Efektivita
 - 5.4 Udržitelnost
- 6. Závěry a doporučení**
 - 6.1 Závěry monitoringu a doporučení pro zajištění udržitelnosti dopadu projektu
 - 6.2 Doporučení pro realizaci dalších projektů ZRS ČR v zemi příjemce
 - 6.3 Doporučení pro realizaci podobně zaměřených projektů v dalších zemích ZRS ČR

Přílohy (dle relevance)

Přehled zapojených expertů a institucí
Přehled dodávek
Přehled subkontraktů a služeb
Přehled školení
Zhodnocení implementace projektu partnerským subjektem/příjemcem
Další relevantní důležité informace a dokumentace (monitorovací záznamy, fotodokumentace apod.)

Zdroj: ČRA. *Vzorové dokumenty – Závěrečná zpráva o realizaci projektu ZRS*. Dostupné také z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>

Příloha 2: Předepsaná struktura narativní části roční zprávy o realizaci projektu ZRS

Roční zpráva o realizaci projektu ZRS

- 1. Shrnutí**
- 2. Hodnocení aktivit, výstupů, cílů a rozvojového záměru projektu**
 - 2.1 *Hodnocení aktivit a výstupů ve vztahu k plánu aktivit a indikátorům pro výstupy*
 - 2.2 *Hodnocení aktivit a výstupů ve vztahu k průřezovým aktivitám a indikátorům*
 - 2.3 *Dosažení cílů ve vztahu k indikátorům pro cíle projektu*
 - 2.4 *Přínos k naplnění rozvojového záměru projektu*
- 3. Hodnocení řízení projektu**
- 4. Hodnocení kvality a udržitelnosti projektu**
 - 4.1 *Podpora projektu ze strany země příjemce*
 - 4.2 *Vlastnictví projektu příjemci*
 - 4.3 *Sociální a kulturní faktory*
 - 4.4 *Rovný přístup k mužům a ženám*
 - 4.5 *Vhodná technologie*
 - 4.6 *Dopady na životní prostředí*
 - 4.7 *Ekonomická a finanční životaschopnost projektu*
 - 4.8 *Management a organizace*
- 5. Poznámky k čerpání nákladů za daný rok** *(narativní část k Roční zpráva o činnosti projektu zahraniční rozvojové spolupráce)*
- 6. Závěry a doporučení**
 - 6.1 *Poznámky k plánu aktivit a zpřesněnému návrhu rozpočtu pro následující rok realizace projektu, odůvodnění navržených změn (narativní část k Ročnímu plánu činnosti na následující rok)*
 - 6.2 *Předpoklady a rizika v následujícím roce realizace projektu*

6.3 Závěry monitoringu a doporučení nápravných opatření

Přílohy (dle relevance)

Přehled zapojených expertů a institucí

Přehled dodávek

Přehled subkontraktů a služeb

Přehled školení

Zhodnocení implementace projektu partnerským subjektem/příjemcem

Další relevantní důležité informace a dokumentace (monitorovací záznamy, fotodokumentace apod.)

Zdroj: ČRA. *Vzorové dokumenty – Roční zpráva o realizaci projektu ZRS*. Dostupné také z: <http://www.czechaid.cz/o-nas/zakladni-dokumenty/>